

MARTIN
KUČEK

Idea ostáva

Zdôveril sa mi nedávno starší účastník protifašistického odboja: Bol som u lekára na vyšetrení a po lieky, a on sa ma spýtal, či ešte niekde pôsobím. Povedal som mu, že v Slovenskom zväze protifašistických bojovníkov. Prekvapene pokrútil hlavou. Vy ešte existujete? – pýtal sa. A prečo by sme nemali, stále máme čo robiť a proti komu vystupovať.

Aj na nedávnom XV. zjazde SZPB v Bratislave zazneli kritické hlasy, požadujúce zvýšenú pozornosť voči účastníkom odboja a ich pozostalým, ale aj o pamätníky, ktoré v niektorých mestách chátrajú. Zazneli aj iné slová. Minister školstva Dušan Čaplovič informoval, že v Národnej rade pokračuje úsilie o priznanie ďalších výhod odbojárom, že v tomto duchu by sa malo zlepšiť aj vyučovanie a pôsobenie v školách, primátor Bratislavy Milan Ftáčnik oznámil, že most SNP cez Dunaj dostane späť svoj pôvodný názov, opraví sa aj pamätník obetiam koncentračných táborov v Slávičom údolí. Iní pripomenuli, čo robia spoločne s mladšími ľuďmi, aby sa na protifašistický odboj nezabúdalo, že v Kališti v Nízkych Tatrách rastie a mohutnie sad, ktorý tu zasadili na pamäť stodva vypálených obcí na Slovensku, že Vojenský historický ústav zbiera a vydáva ďalšie dokumenty a pamäte o SNP.

V konečnom dôsledku nejde len o historicky vymedzené dvojmesačné pôsobenie vojenského odboja proti fašistickým vojskám. Ide o širšie obdobie od roku 1938, keď sa tisíce ľudí zapojili do ozbrojeného boja proti fašizmu aj v jeho domácej podobe, reprezentujúcej Hlinkove gardy a politickú stranu s fašistickou, najmä protižidovskou ideológiou. Naši ľudia boli na bojiskách vo Francúzsku, v Anglicku, na Blízkom východe, v Poľsku, v Svobodovej armáde vo vtedajšom Sovietskom zväze, boli v mnohých partizánskych jednotkách po celej Európe. Dodnes niektorí, žiaľ aj starší pomýlení historici, tieto súvislosti nepochopili. Keď pred časom poslanci Národnej rady schválili priznanie účastníkom odboja príplatok za účasť v odboji, jedna mladšia novinárka sa pozastavovala nad údajom, že v SNP bolo okolo štrnásť tisíc ľudí a príplatok si žiada dvadsať tisíc ľudí. Pozabudla, že účastníci odboja boli nielen partizáni, ale aj príslušníci slovenskej armády, keď celé posádky nastúpili do nerovného boja, že tu bola početná Svobodova armáda, že tisíce ľudí bojovali na západnom fronte, ďalšie tisíce povstalcami pomáhali, pôsobili v ilegalite. A že v našom Povstaní boli ľudia aj iných národností – Česi, Židia, Maďari, Nemci, Francúzi, Rusi, Poliaci...

Účastníci odboja to všetko vedia a pripomínajú mladším. Aby sa hrôzy fašizmu a násilností proti ľudstvu neopakovali. Lebo hoci priami účastníci tohto boja postupne odchádzajú zo života, idea ostáva. Proti zlu a násilnostiam, ktoré nás aj dnes sprežívajú. Aj také je poslanie a odkaz nášho zjazdu.

„Cesta zmierenia“ medzi vojenskými činmi roka

Na fotografii genmjr. Karol Schwarz medzi predsedom parlamentu Pavlom Paškom a ministrom obrany Martinom Glváčom.

Foto: I. Kelemet

Generálmajor vo výslužbe a čestný predseda SZPB Karol Schwarz mal 24. mája 2012 v rámci vyhlásenia ankety Vojenský čin roka za rok 2011 nepochybne najväčší potlesk. Napriek tomu, že spomedzi trojice nominovaných projektov v kategórii Priateľ armády sa napokon stali laureátom tvorcovia dokumentárneho filmu o našich vojakoch v Afganistane.

Gen. Schwarz a ďalší účastníci projektu Cesta zmierenia sa „prebojovali“ medzi tri najlepšie projekty roka v uvedenej oblasti. Na vyhlásení výsledkov ankety boli v Klube MO SR v Bratislave prítomní predseda parlamentu Pavol

Paška, minister obrany Martin Glváč a ďalší hostia.

O projekte sme vlni písali aj v Bojovníku. Až do vlnajška sa totiž nestalo, aby si bývalí nepriatelia a priami účastníci z bojov na Dukle podali na našom území ruky na znak zmierenia. V máji 2011 pricestoval na Slovensko plukovník vo výslužbe Heinrich Timpe. V roku 1944 bol veliteľ batérie útočných diel nemeckého Wehrmachtu. V Bratislave položil spoločnú kyticu kvetov k Pamätníku oslobodenia s generálmajorom v.v. Karolom Schwarzom, ktorý bol na Dukle veliteľom práporu samopalníkov 1. československého armádneho zboru. V Liptovskom

Mikuláši sa plk. Timpe stretol s dnes už nebohým plukovníkom v. v. Nikolajom Tegzom, ktorý bol na Dukle príslušníkom protiletadlového letectva. No a samotnú Duklu navštívil s generálmajorom v. v. Svetozárom Naďovičom, ktorému tu počas operácie zahynul v boji jeho blízky príbuzný. Spoločne vzdali hold padlým vojakom a taktiež k Pamätníku na Dukle položili kyticu kvetov na znak zmierenia, no nezabúdania. „Cestu zmierenia“ zorganizoval Pavol Vítka z redakcie Obrana s pomocou gen. Svetozára Naďoviča a nemeckého vojenského pridelenca pplk. Herberta Schmida. „Nemeckí fašisti

(Pokračovanie na str. 2)

Pravidlá pre sochy

Ak spoločnosť nemá dostatočné nástroje na to, aby zabránila stavaniu búst pred-

staviteľov vojnového slovenského štátu, akou je napríklad socha Ferdinanda Ďurčanského-

Socha Ďurčanského v Rajci bola v marci minulého roku ešte zahalená.

Ilustr. foto: red

ho v Rajci alebo Jánosa Esterházyho v Košiciach, je úlohou vlády a parlamentu takéto nástroje vytvoriť. Po rokovaní XV. zjazdu Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov (SZPB) povedal bratislavský primátor Milan Ftáčnik.

„Nie preto, aby niekomu bránili vyjadriť svoj názor. Názory môžeme mať rôzne. Ale keď už niekde umiestnime bustu, keď už niekde umiestnime pamätnú dosku, mali by sme vedieť, čo tým odkazom chceme povedať

a čo to pre spoločnosť znamená,“ dodal Ftáčnik. „Mali by sme nájsť kroky, ako takýmto sochám zabrániť. Jednoducho preto, aby sme ukázali, čo je skutočne dôležité z hľadiska našej histórie a súčasnej doby. Aké sú hodnoty, na ktoré nadväzujeme,“ dodal Ftáčnik, ktorý považuje protifašistické tradície za dôležitú súčasť identity modernej slovenskej spoločnosti.

„Inak vnesieme do spoločnosti zmätok v tom zmysle, čo je dôležité a čo nie. Bude akoby všetko na jednej rovine,“ poznamenal. Zároveň pripomenul, že na Slovensku

(Pokračovanie na str. 2)

Severozápadné Slovensko spomínalo na dni oslobodenia

Spomienkové stretnutia občanov a pietne akty k 67. výročiu oslobodenia od fašizmu sa uskutočňovali v pôsobnosti Žilinského Oblastného výboru SZPB už od 6. apríla, kedy bola oslobodená Štefanova – prvá obec Žilinského okresu. Pokračovali tak ako oslobodzujúce vojská postupne oslobodzovali mestá a obce Žilinského, Kysuckého a Bytčianskeho regiónu.

Mimo rámec oslobodzujúcich udalostí sme si 20. apríla spomienkovým stretnutím na Semetešii pripomenuli Semetešskú tragédiu – zavraždenie 21 obyvateľov osady ustupujúcimi nemeckými vojskami.

Účastníci vo svojich príhovoroch pripomenuli krutosť osudu a zlovl'u ustupujúcich nemeckých vojakov a ich pomstu na bezbranných obyvateľoch osady. Obnovený pamätník obetiam je spomienkou na zavraždených a pripomienkou generáciám na krutosť fašizmu. Vojenské pocty vzdali vojaci 5. pluku špeciálneho určenia zo Žiliny a členovia hasičského zboru z Vysokej nad Kysucou.

Mestské spomienkové stretnutia občanov spojené s pietnym

aktom sa uskutočnili v Žiline 30. apríla v deň 67. výročia oslobodenia mesta. Pri pamätníku osloboditeľov v sade SNP pietnym aktom pripomenuli slávne dni oslobodenia Žiliny a vzdali česť oslobodzovacím vojakom 1. čs. armádného zboru v ZSSR gen. Karla Klapálka a vojakom 138. streleckej divízie gen. Vasilieva, ktorí Žilinu a okolie oslobodzovali.

Regionálne oslavy 67. výročia oslobodenia Žilinského regiónu sa začali s úderom dvanástej hodiny 6. mája na vrchole Javorina nad Stráňavami. Za zvukov smútočného chorálu sa začal pietny akt kladenia vencov pri pamätníku vojakov 1. čs. az. v ZSSR. Veniec vďaka ako prvý položil veľvyslanec Bieloruska v SR. Pietneho aktu sa zúčastnili delegácie Veľvyslanectva Ruskej federácie a Ukrajiny, delegácie ČSBO a LO mesta Ostrava, družobných obcí z Českej republiky a Poľska. Delegáciu Žilinského samosprávneho kraja viedol podpredseda ŽSK Anton Štrba, venci a kytice k pamätníku vojakov položili delegácie Obl. výboru SZPB v Žiline, občania Stráňav, turisti KST

Oslobodenie Polom Javorina, predseda ŽSK s delegáciou SZPB.

Foto: M. Findra

zo Strečna, Višňového a Rosiny, delegácie politických strán a občianskych združení, KVV Žilina, Klubu vojakov Žilina a Klubu Slovenského a Francúzskeho priateľstva zo Žiliny.

Spomienkové oslavy oslobodenia sa uskutočnili aj v ostatných mestách a obciach Žilinského, Bytčianskeho a Kysuckého regiónu. V Čadci, Turí, Čiernom, Skalitom, Dunajove, Kysuckom

Novom Meste, Terchovej, Čičmanoch a v iných mestečkách a obciach si občania kultúrnymi a športovými aktivitami pripomenuli dni oslobodenia. **JD**

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Odhalili pamätnú tabuľu

Pamätnú tabuľu s 54 menami obetí druhej svetovej vojny vrátane príslušníkov karpatských Nemcov, ktorí museli narukovať do Wehrmachtu a zahynuli v rôznych krajinách Európy, 8. mája slávnostne od-

halili v obci Malinová, okres Prievidza, pri príležitosti 67. výročia víťazstva nad nacizmom. Pamätnú tabuľu osadili v blízkosti národnej kultúrnej pamiatky, Pomníka padlým, postaveného v roku 1955 na počesť protifašistických bojovníkov v obci. Malinová bola pred vojnou čisto nemeckou obcou s názvom Cach. Premenovala sa po oslobodení na počesť osloboditeľov pod velením sovietskeho maršala Malinovského. Mnoho obyvateľov obce nechcelo podporovať fašizmus a keď vtedajšia slovenská vláda súhlasila s povinnou vojenskou službou karpatských Nemcov, mnohí muži ušli do hôr a založili v blízkych lesoch partizánsky oddiel Thälmann. Aktívne sa potom zapojili do Slovenského národného povstania. Po jeho potlačení mnohých obyvateľov obce odvliekli do koncentračných táborov. Dovedna z obyvateľov zahynulo 24 protifašistických bojovníkov. Uviedol to v prejave pri odhaľovaní pamätnej tabule člen Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov

(SZPB) a predchádzajúci starosta obce Peter Čavojský. Ďalších 30 mien na tabuli sú podľa neho občania, ktorí nedokázali vzdorovať fašistickej mašinérii a tiež zahynuli vo vojne, i keď na opačnej strane. **red TASR**

Odhalenie pamätnej tabule v Malinovej.

Foto: Océ MA

halili v obci Malinová, okres Prievidza, pri príležitosti 67. výročia víťazstva nad nacizmom. Pamätnú tabuľu osadili v blízkosti národnej kultúrnej pamiatky, Pomníka padlým, postaveného v roku 1955 na počesť protifašistických bojovníkov v obci. Mali-

„Cesta zmierenia“ medzi vojenskými činmi roka

(Dokončenie zo str. 1)

nám spôsobili nespočetné utrpenia a mne osobne zabili otca. No gesto zmierenia som urobil rád, aby som tak dal najavo, že Európa si musí vziať poučenie z 2. svetovej vojny, no zároveň sa musí spoločne usilovať o mier a dobrý život pre všetkých,“ povedal genmjr. Schwarz.

Laureátom v kategórii Záchrana života sa stal čatár Martin Danák za pomoc pri dopravnej nehode, pri ktorej sa zranilo sedem osôb, z toho dve ťažko. V kategórii Pomoc

verejnosti si ocenenie prebrali príslušníci Dopravného práporu Hlohovec za pomoc v obci Píla, ktorej obyvateľom spôsobili prívalové dažde obrovské materiálne škody. Cenu získali aj za pomoc klientom Domova sociálnych služieb Pastuchov.

Porota vyberala laureátov z 20 návrhov. Jej členmi boli prezident SR Ivan Gašparovič, minister obrany Martin Glváč, štátny tajomník Ministerstva obrany SR Miloš Koterec, náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generálporučík Peter Vojtek a ďalší predstavitelia z rezortu obrany. **-red-**

Pravidlá pre sochy

(Dokončenie zo str. 1)

zákon zakazuje propagáciu strán a hnutí smerujúcich k potlačeniu základných ľudských práv a slobôd. „Ak by sme sa dokázali pozrieť aj na tieto dva prípady očami tohto zákona, možno ani netreba legislatívu, len možno skôr odvahu zakročiť,“ uzavrel Ftáčnik.

Obidve sochy zatiaľ stoja: Esterházyho na súkromnom pozemku, Ďurčanského dokonca na Námestí SNP v Rajci. Nepomohli dve trestné oznámenia, jedno podal SZPB, druhé hnutie Human, a ani apely expremiérky Ivety Radičovej.

„Skutočnosť, že napriek celkom jedno-

značnému zneniu zákona, ktorý zakazuje propagáciu hnutí smerujúcich k potlačaniu základných práv a slobôd, výraznému tlaku médií, mimovládnych organizácií a protestom SZPB sochy ostávajú na svojich miestach, je dôkazom hodnotovej krízy na Slovensku,“ vyhlásil na zjazde predseda SZPB Pavol Sečkář. Tajomník Ústrednej rady SZPB Roman Hradecký ho doplnil slovami, že aj zväz chce do budúcnosti hľadať cesty, ako zabrániť inštalácii podobných monumentov na Slovensku. Dodal, že na politickej scéne Slovenska začala v ostatných rokoch oficiálne pôsobiť politická strana programovo nadväzujúca na Hlinkovu slovenskú ľudovú stranu, čo je tiež negatívny politický signál. **-red-**

Spomienka v Medzilaborciach

V pondelok 7. mája sa v popoludňajších hodinách na Mestskom úrade v Medzilaborciach konala slávnostná akadémia pri príležitosti 67. výročia víťazstva nad fašizmom za účasti poslanca NR SR Ľuboša Martináka, poslanca PSK a primátora mesta Ivana Soleja, zástupcov SZPB Vladimíra Kokuľu, Michala Varcholu a Vladimíra Šmigu, ďalej zástupcov škôl, školských zariadení a širokej verejnosti.

Slávnostný príhovor predniesol primátor mesta Ivan Solej; k prítomným sa prihovoril aj poslanec NR SR Ľuboš Martinák a tajomník OblV SZPB PhDr. Vladimír Kokuľa.

Súčasťou slávnostnej akadémie bol krátky kultúrny program v podaní žiakov ZUŠ Medzilaborce. Spomienkové stretnutie pokračovalo pietnym aktom kladenia vencov k Pamätníku osloboditeľov a prijatím účastníkov primátorom mesta. **Vladimír KOKUĽA**

Spomienkové oslavy v Medzilaborciach.

Foto: mk

Uctieujeme pamiatku športom

Pri príležitosti svetového dňa príslušníkov mierových síl OSN (29. máj) organizuje každoročne Únia vojnových veteránov Slovenskej republiky (ÚVV SR) cyklus športovo-spoločenských podujatí ako formu uctenia pamiatky na 54 obetí z radov slovenských občanov, ktorí zahynuli od roku 1993 ako príslušníci mierových misíí a operácií medzinárodného krízového manažmentu a súčasne ako vzdanie úcty aj ostatným viac ako 13 000 účastníkom misíí a operácií za éry novodobej samostatnej Slovenskej republiky.

Na druhom ročníku medzinárodného turnaja vojnových veteránov v malom futbale, ktorý sa uskutočnil 18. mája na športoviskách Vojenského športového centra DUKLA Banská Bystrica sa medzi 14 mužstvami zúčastnilo aj mužstvo reprezentujúce Oblastný výbor SZPB Banská Bystrica v zložení: Juraj Odor st., Peter Trnka, Peter Víkarský, Vladimír Odor, Juraj Odor ml., Eduard Šavrtka a Martin Uhrín. V náročných stretnutiach boli viac ako rovnocenným súperom a obsadili konečné ôsme miesto. Medzi účastníkmi turnaja nechýbali ani veteráni vojny v bývalej Juhoslávii z Chorvátskeho Daruvaru pod vedením Ljuba Bodulušiča a Karel Černochoch viedol reprezentáciu brnianskej organizácie Česko-slovenskej obce legionárskej, za ktorú dres obliekol aj vojenský pridelenec

Českej republiky Roman Kopřiva. Súťažilo sa aj o putovný pohár ministra obrany a obhajca titulu z minulého roku (mužstvo ÚVV SR pod vedením Jaroslava Duloviča) sa musel uspokojiť s konečným šiestym miestom. Víťazom turnaja sa zaslúžene stalo mužstvo VTJ Sereď pod vedením Rudolfa Daubnera, ktoré zdolalo každého súpera. Ceny víťazom a ostatným účastníkom turnaja odovzdal vedúci služobného úradu MO SR generálmajor v.v. Peter Novotný a slávnostný ceremoniál vyhodnotenia spestrilo vystúpenie fujarového folklórneho súboru Pohronec.

Príjemná atmosféra a súťaživý duch, umocnené slnečným, letným počasím, boli nasledujúci deň 19. mája na vojenskej strelnici Mičina pri Banskej Bystrici sprievodcami ôsmeho ročníka streleckého me-

Turnaj vojnových veteránov v malom futbale.

Foto: pm

moriálu na počesť padlých, ktorého sa zúčastnilo 21 trojčlenných streleckých družstiev. Ani tentoraz nechýbali vzácní hostia z Chorvátska a z Českej republiky so streleckými družstvami Pobjeda Sirač a družstvo Česko-slovenskej obce legionárskej. V streleckej súťaži predviedli svoje umenie aj vojenský diplomati akreditovaní v SR – vojenský pridelenec Poľskej republiky, Ruskej federácie, Číny a Nemecka. V súťaži družstiev mali pevnú ruku, ostrý zrak a najpresnejšiu mušku

strelci družstva ÚVV SR v zložení Pavel Marko, Zoltán Hajnal a Jaroslav Rišiaň a stali sa víťazom súťaže pred družstvom Úradu hlavného lekára OS SR a družstvom Pobjeda Sirač z Chorvátska. Družstvo reprezentujúce Oblastný výbor SZPB Banská Bystrica v zložení Anton Hoffmann, Štefan Dubovický a Ján Páleš obsadilo 14. miesto. V jednotlivcoch v kategórii žien bola najlepšou strelkyňou Zuzana Paceková (družstvo ÚHL OS SR) a medzi mužmi bol neprekonateľný Chorvát Ivica Karlovič. O bezchybnú organizáciu streleckej súťaže sa postarali inštruktori a riadiaci streľby z Prezídia policajného zboru SR v čele s riaditeľom odboru výcviku prezídia policajného zboru SR plk. Milošom Smejkalom.

Cyklus podujatí uzatvára druhý ročník Pochodu vďaka obetiam bojov za mier, slobodu a demokraciu, organizovaný 15. júna v krásnom prostredí Veľkej Fatry na Smrekovici. Tak ako aj minulý rok, sa pochodu zúčastňujú aj členovia Oblastného výboru SZPB Liptovský Mikuláš a medzi vzácnymi hosťami nebudú chýbať ani veteráni mierových misíí z Poľskej republiky a Českej republiky.

Pavel MARKO

V streleckej súťaži predviedli svoje umenie aj vojenský diplomati akreditovaní v SR.

Foto: pm

■ 24. MÁJ

Vo veku 90 rokov sa odobral na druhý svet vojnový zločinec holandského pôvodu Klaas Carel Faber. Na doživotie odsúdený zomrel ako slobodný muž v nemocnici v Bavorsku. Nemci ho napriek dlhoročným žiadostiam o vydanie odmietli odovzdať do rúk holandských úradov. Nepomohol ani európsky zatykač pred dvoma rokmi. Fabera odsúdili na trest smrti holandský súd už v roku 1947 za vraždu 22 Židov. Ušiel však do NSR, kde získal občianstvo. V súčasnosti bol druhým nahladanejším vojnovým zločincem podľa Centra Simona Wiesentahla.

■ 27. MÁJ

Praha si pripomenula 70. výročie atentátu na zastupujúceho ríšskeho protektora Reinharda Heydricha. Okrem rekonštrukcie udalostí otvorili aj výstavu venovanú útoku na prominentného nacistu. Na Karlovom námestí pri tejto príležitosti symbolicky vyrástol koncentračný tábor. Jeho

súčasťou boli i väzenské baraky a vysoká ohrada obohaná ostnatým drôtom. Londýnskou vládou vyslaní parašutisti Slovák Jozef Gabčík a Čech Jan Kubiš sa 27. mája 1942 pokúsili vysokopostaveného pohlavára zastreliť, keď sa viezol Heydrich autom na pražské letisko. Jeden z hlavných iniciátorov holokaustu zomrel na následky poranení o týždeň neskôr v pražskej nemocnici.

■ 26. MÁJ

Zomrel niekdajší agent izraelskej tajnej služby 91-ročný Zvi Aharoni, ktorý kedysi v Argentíne ako prvý získal priznanie totožnosti od nacistického vojnového zločincina Adolfa Eichmanna, považovaného za otca myšlienky a hlavného realizátora holokaustu. Po 2. svetovej vojne sa skrýval, až ho nakoniec objavili v Argentíne, odkiaľ ho komando Mossadu v máji 1960 unieslo. V Izraeli ho postavili pred súd a 31. mája 1962 popravili. Eichmann predtým vyhlásil, že sa za vyvraždenie miliónov

Židov z právneho hľadiska necíti byť vinný, ale z ľudského áno, lebo zodpovedal za ich deportácie. Aharoni sa narodil v Nemecku a ako agent Mossadu pôsobil vyše dvadsať rokov.

■ 30. MÁJ

Poľskému premiérovi Donaldovi Tuskovovi nestačí jednoduché

stalo sa VO SVETE
24. 5. – 5. 6. 2012

ospravedlnenie Bieleho domu za výrok prezidenta USA Baracka Obamu, ktorý dal nacistickým táborom z 2. svetovej vojny prívlastok „poľské“. „Som presvedčený, že naši americkí priatelia by mohli reagovať razantnejšie ako jednoduchým vyjadrením ľútosť hovorcov Bieleho domu,“ povedal Tusk vo Varšave. Obamove slová podľa neho zranili všetkých Poliakov a nepriamo naznačil, že

kauza môže zhoršiť reputáciu USA.

■ 31. MÁJ

Na vojenskom cintoríne v stredokazašskom meste Spassk odhalili pamätník slovenským obetiam stalinizmu. V niekdajšom zajateckom tábore v 50. rokoch minulého storočia väznili 196 občanov ČSR, zväčša Slovákov; 42 ich tam zahynulo. Výstavbu pomníka financovalo slovenské ministerstvo zahraničných vecí. Do sovietskych táborov nútených prác sa mnoho väzňov dostalo až po 2. svetovej vojne, keď ich Sovieti násilím odvliekli z vlasti.

■ 2. JÚN

Pred radnicou v Hamburgu sa zhromaždilo asi 10-tisíc ľudí, aby protestovalo proti avizovanému pochodu pravicových extrémistov ulicami tohto severonemeckého mesta. Pôvodne sa na pochode očakávala účasť až do tisíc radikálov. Samotný pochod sa začal trojhodinovým omeškaním. Asi 500 radikálov muselo opako-

vane zastať a následne prerušiť trasu. Najmenej osem ochrancov poriadku utrpelo zranenia po tom, čo sa stali terčami kameňov, fľašiek a petárd, ktoré hádzali na nich demonštranti. Už v noci predtým pred jedným z hotelov zhorelo jedenásť vozidiel, ktoré patrili tam ubytovaným príslušníkom policajného zboru zo Severného Porýnia-Vestfálska.

■ 5. JÚN

Maďarský premiér Viktor Orbán listom vyjadril pobúrenie predsedovi Židovskej náboženskej obce v Székesfehérvári Mátyásovi Jávorovi ohľadom zneuctenia tamojšieho židovského cintorína. Neznámi páchatelia načmárali na dom smútku a na viaceré hroby hanlivé nápisy. V máji neznámi páchatelia zneuctili v Budapešti sochu Raoula Wallenberga, švédskeho diplomata, ktorý počas 2. svetovej vojny zachránil životy tisícov maďarských židov. Navešali na ňu niekoľko prasacích paprčiek.

(ao)

Na Marmone

Predsedníctvo Oblastného výboru SZPB v Starej Ľubovni odporučilo stredným školám v Meste Stará Ľubovňa usporiadať z príležitosti 67. výročia ukončenia II. svetovej vojny v Európe v mesiaci máj výstup na horu Marmon. Táto hora je pre Starú Ľubovňu a široké okolie známa nielen z románu Špišské tajomstvo, ale aj z II. svetovej vojny. V lesnom poraste tejto hory havarovalo v noci zo 14. na 15. septembra 1944 sovietske dopravné lietadlo IL 2, ktoré bolo poškodené nemeckou protiletadlovou paľbou.

Každá škola mala možnosť si vybrať termín vhodný pre školu. Akcia bola organizovaná na základe dobrovoľnosti. K nahlásenému termínu tajomník OblV SZPB pripravil pre každú školu na hore Marmon prednášku k II. svetovej vojne a udalostiam na Marmone.

Akcie sa postupne zúčastnili tri stredné školy v rôznych termínoch, a to stredné odborné školy technická a poľnohospodárska a obchodná akadémia. Účasťou celkovo okolo 250 žiakov a učiteľského zboru príjemne prekvapili oblastný výbor. K tomu musíme pripočítať aj samostatnú akciu Strednej odbornej školy technickej zo Starej Ľubovne 27. mája na Dukle. Oblastný výbor SZPB v Starej Ľubovni im touto cestou ďakuje.

Ladislav ŠLACHTOVSKÝ
tajomník OblV SZPB v Starej Ľubovni

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Uznesenie XV. zjazdu SZPB

Bratislava 26. 5. 2012

Rokovanie XV. zjazdu upevnilo ďalšie predpoklady pre rozvíjanie aktivít nášho zväzu s cieľom presadzovať demokratický a humánny odkaz národnoemancipačného hnutia začatého štúrovcami. Proces, ktorý pokračoval podielom Štefánika na vzniku ČSR a jeho zásluhami o lepšie poznanie Slovenska. V rokoch druhej svetovej vojny bojom proti fašizmu, za národné oslobodenie, a vyvrcholil SNP.

Hlavné úlohy XIV. zjazdu boli splnené. SZPB v súčasnosti predstavuje stabilné občianske združenie, ktoré má spoločenskú autoritu a podporu štátnych orgánov a inštitúcií, ako aj samosprávnych orgánov všetkých stupňov. Aktivitu zväzu je potrebné vo väčšej miere orientovať na mladšie generácie, učiteľov a organizovanie podujatí na pamätné miesta.

Je povinnosťou SZPB zachovať historické príklady z bojov proti fašizmu, ako aj spomienky účastníkov týchto bojov. Upevnenie stability nášho zväzu aj po XV. zjazde bude podmienené rozširovaním členskej základne, výberom a prípravou funkcionárskeho aktívu. Prijaté uznesenie predstavuje základný dokument pre ďalší rozvoj nášho zväzu, činnosti našich organizácií, a je záväzná pre orgány zväzu všetkých stupňov a všetkých členov SZPB.

Vychádzajúc z predložených návrhov, pripomienok z diskusií na oblastných konferenciách a na základe návrhov a pripomienok delegátov zjazdu predkladáme návrh na uznesenie:

I. Schvaľuje

1. Správu o činnosti, hospodárení s materiálno-mi a finančnými prostriedkami zväzu od XIV. zjazdu a ďalších úlohách SZPB
2. Správu o činnosti ÚRK od XIV. zjazdu
3. Správu o činnosti Rok od XIV. zjazdu
4. Prehlásenie XV. zjazdu pre členov a verejnosť
5. Nasledovné zmeny a doplnky Stanov SZPB schválené XIV. zjazdom
  - a) v Preambule – doplniť „Tlačovým orgánom SZPB je dvojtyždenník Bojovník.“
  - b) v Hlave I. – doplniť bod 9: Zväz vykonáva edičnú a vydavateľskú činnosť
  - c) v čl. II bod 4/a – za slová trestný čin, doplniť alebo koná v rozpore so stanovami
  - d) v čl. II bod 5/d – člen má právo odvolať sa k rozhodcovskej komisii (vyškrtnúť k vyššiemu orgánu SZPB)
  - e) v čl. III bod 4/g – po zvolení za predsedu oblastného výboru sa stáva predseda aj členom oblastného výboru a jeho predsedníctva
  - f) v čl. III bod 4/i – táto časť sa mení nasledovne: Tajomníkom OblV sa stáva člen SZPB, ktorého do tejto funkcie zvolí oblastný výbor a následne s ním štatutár SZPB uzavrie pracovno-právny vzťah (pracovná zmluva alebo dohoda o vykonaní práce). Funkcia tajomníka OblV zaniká po tom, čo oblastný výbor alebo mimoriadny oblastný výbor tajomníka z tejto funkcie odvolá. Dňom odvolania z funkcie alebo dňom, kedy oblastný výbor nepotvrdí vo funkcii doterajšieho tajomníka, mu pracovno-právny vzťah zaniká. O tejto skutočnosti predseda OblV informuje štatutára SZPB.
  - g) v čl. IV bod 8/b – prvá veta bodu b) sa dopĺňa: predseda SZPB sa stáva členom Ústrednej rady SZPB a Predsedníctva ÚR SZPB. Pokiaľ bude člen Ústrednej rady zvolený za predsedu, príslušný oblastný výbor zvolí nového člena do Ústrednej rady SZPB.
  - h) v čl. IV bod 5 – terajší text označiť za a) a doplniť bod b) v znení: členmi ÚR

SZPB sa stávajú: riaditeľ Múzea SNP, riaditeľ VHÚ, riaditeľ Vojenskej nemocnice SNP

- i) v čl. IX. bod 6 – doplniť za: g) získané z projektov, h) z vlastnej činnosti

II. Zvolil

- a) predsedu SZPB: Ing. Pavol Sečkář, PhD.
- b) členov ÚRK : Ing. Viliam Holec, Mgr. Peter Kasarda, Irena Lacková, Ing. Emília Makranská, Ing. Juraj Odor, Ing. Helena Sučková, Mariana Vellochová
- c) členov RoK: JUDr. Jana Berešová, JUDr. Ján Andrášik, JUDr. Dušan Vilim

III. Potvrďuje

a) členov ÚR SZPB zvolených na oblastných konferenciách a zhromaždeniach historicko-odbojových skupín (HOS) v zložení:

1. BRNDIAR Pavel, Ing. – Rimavská Sobota
  2. BULKO Jaroslav – Žiar nad Hronom
  3. ČOMBOR Igor, MUDr., gen. – Ružomberok
  4. DIANIŠKA Ján, Mgr. – Košice
  5. DROPPA Anton, RNDr., CSc. – HOSK letcov bojovníkov v SNP a zahraničí
  6. DROTÁR Juraj, RSDr. – Žilina
  7. DZUREJ Ján – Spišská Nová Ves
  8. FECKO Artem, RSDr. Ing. – Bardejov
  9. HAMAR Ján, RSDr. – Levice
  10. HAVEL Jozef, RSDr. – Nitra
  11. HOLIČKA Ján, Ing. – Trenčín
  12. HRADECKÝ Roman, PhD. – Banská Bystrica
  13. HULÍNEK Ján – Nové Mesto nad Váhom
  14. JAČA Ladislav, RSDr. – Bratislava
  15. JANAS Karol, doc.PhDr.PaedDr, PhD. – Považská Bystrica
  16. JANSKÝ Jozef, Ing. – Galanta
  17. KAŇUK Jozef – Prešov
  18. KOKULA Vladimír, PhD. – Medzilaborce
  19. KOPKO Michal, Ing. – Poprad
  20. KUČEK Vladimír, JUDr. – Banská Bystrica
  21. LACKO Norbert, Ing. – Rožňava
  22. MACHOVIČ Ján, Ing. – Liptovský Mikuláš
  23. MARUNIČ Jozef – Nové Zámky
  24. MELNÍKOVÁ Valéria – Humenné
  25. PACKOVÁ Darina – Vranov nad Topľou
  26. PASTUCHA Lubomír, Ing. – Piešťany
  27. PÁLEŠ Ján – Banská Bystrica
  28. PETRÁŠ Jozef, RSDr. – Trnava
  29. PODHORÁNI Milan, Ing., genmjr. v.v. – Senica
  30. PŮBIŠ Anton – Brezno
  31. REPÁŠOVÁ Eva – Rimavská Sobota
  32. REPKA Imrich – Martin
  33. ROŠIČOVÁ Gabriela – Humenné
  34. RÝS Ján, RSDr. – HOSK partizánov v SNP a v zahraničí
  35. SCHULZ Jozef – HOSK 1. čs. armády na Slovensku v SNP
  36. SCHWARZ Karol, genmjr. v.v. – HOSK vojakov zahraničí. a spojen. armád
  37. SIDOR Daniel, Ing. – Michalovce
  38. ŠEBEŇ Pavel, Ing. – Zvolen
  39. ŠLACHTOVSKÝ Ladislav, Ing. – Stará Ľubovňa
  40. ŠULEJ Ján – Brezno
  41. UHRÍK Ján, Ing. – Svidník
  42. URBAN Milan – Trebišov
  43. VÁCLAVÍK Rudolf – Lučenec
  44. VAŇO Anton – Prievidza
  45. WAGNER Oto, Ing. – HOSK väzňov nacist. konc.a zaj. táborov
- b) v zmysle Stanov SZPB za členov ÚR SZPB
    46. predseda SZPB
    47. riaditeľ Múzea SNP
    48. riaditeľ Vojenského historického ústavu
    49. riaditeľ Vojenskej nemocnice SNP
- c) Programové vyhlásenie po XIV. zjazde SZPB ako platný dokument strategického zamerania zväzu

IV. Ukladá

A) predsedovi SZPB

1. Vyhodnotiť pripomienky a návrhy prednesené na XV. zjazde SZPB. Vecné návrhy zapracovať do programového zamerania
Termín: 30. 11. 2012
2. Usilovať sa o predloženie zákona o odškodnení sirôt do NR SR (návrh predložený aj v minulom volebnom období)
Termín: 30. 10. 2012
3. Navštíviť ústavných činiteľov a poslancov NR SR, informovať ich o rokovaní a výsledkoch XV. zjazdu. Požiadať ich o predloženie do NR SR a prijatie zákona o SNP, odboji a postavení SZPB v spoločnosti a riešení sociálneho postavenia priamych účastníkov odboja. *Termín: 30. 10. 2012*
4. Zvolať porady – školenie predsedov a zvlášť tajomníkov oblastných výborov. Na poradách vysvetliť rozpracovanie XV. zjazdu a výklad Stanov SZPB. Prediskutovať návrhy na formy získavania finančných prostriedkov, ich účelné využívanie a dodržovanie smernice ÚR SZPB. Prerokovať návrh systému kontroly a odmeňovania tajomníkov oblastných výborov.
Termín: 30. 11. 2012
5. Osobitnú pozornosť venovať príprave a zabezpečeniu spomienkových osláv, hlavne: – oslobodeniu SR, 70. rokov lidickej tragédie, SNP, Karpatsko-duklianskej operácie, 100. výročiu narodenia kpt. J. Nálepku (in memoriam gen.)
Termín: priebežne, trvale
6. Uznesenie XV. zjazdu zapracovať do plánov rokovaní ÚR SZPB, predsedníctva a práce komisií. Spracovať plán spoločných aktivít s Múzeom SNP, VHÚ a so zmluvnými partnermi.
Termín: 20. 10. 2012 a ročne
7. Vyhodnocovať plnenie dohôd o spolupráci podpísanými s partnerskými subjektami
Termín: postupne, jedenkrát za dva roky
8. Usilovať sa o dopracovanie obsahu učebníc pre základné a stredné školy o národno-oslobodzovacom boji, SNP, oslobodzovaní Slovenska a porážke fašizmu, prejavy neofašizmu a neonacizmu.
Termín: 30. 10. 2012
9. Prerokovať možnosti vedomostnej celoštátnej súťaže o protifašistickom odboji s Ministerstvom školstva Slovenskej republiky
Termín: 31.10.2012
10. Prerokovať s primátorom mesta Bratislava obnovu pamätníka tragédie v Melku v Slávičom údolí a možnosti zmeny súčasného názvu Prístavného mosta na pôvodný názov „Most hrdinov Dukly“

B) členom ÚR SZPB

1. Zabezpečovať plnenie uznesenia XV. zjazdu, ich dopracovania do plánov práce v oblastných organizáciách vrátane podujatí pre členov na kalendárny rok vo svojej organizácii.
Termín: 30. 9. 2012 a ročne
2. Zabezpečovať vo svojej organizácii dodržiavanie stanov, plnenie uznesení ústredných orgánov a informačný servis.
Termín: trvale
3. Pravidelne kontrolovať, aby sa prijaté úlohy a uznesenia plnili dôsledne a nevyhodnocovali sa formálne.
Termín: na zasadnutie orgánov obl. výboru
4. Pracovať na požiadaní Predsedníctva ÚR SZPB v pracovnej komisii, ktoré sa utvoria pri ÚR SZPB.
Termín: trvale
5. Viac ako doposiaľ dopisovať do Bojovníka a Ročenky. Pokiaľ člen ÚR SZPB neodoberá dvojtyždenník Bojovník, je jeho povinnosťou si tento objednať a získavať ďalších predplatiteľov. Je to naše jediné historicky

dané médium ako metodické pre funkcionárov a súčasne aj informačné pre členov, našich partnerov a verejnosť. *Termín: trvale*

C) oblastným výborom a základným organizáciám

1. Doplniť o uznesenie zjazdu závery oblastných konferencií a zapracovať ich do plánov práce a podujatí.
Termín: do 30. 7. 2012 a ročne do 30. 11. nasledujúci rok
2. Spolupracovať s orgánmi štátnej správy a samosprávy. Zabezpečovať pomoc a starostlivosť priamym účastníkom odboja a prestarnutým členom. Vypracovať a podpísať dohody so starostami a primátormi a spoločnú dohodu oblastných výborov v pôsobisku samosprávnych krajov.
Termín: 30. 11. 2012, prehodnocovať ročne
3. Za zachovanie spomienok z bojov proti fašizmu organizovať stretnutia a osobné návštevy s priamymi účastníkmi. Do dohôd so samosprávou zaradiť aj ich konkrétnu pomoc v sociálnych zariadeniach a nemocniciach a opatrovateľskú službu.
Termín: trvale
4. Využívať dohody uzavreté ÚR SZPB s partnermi, ktorí majú podobné programové zameranie a môžu vytvárať podmienky pre naplnenie nášho programového zamerania.
Termín: trvale
5. Zabezpečovať účasť mladších generácií na spomienkových oslavách, pietnych aktoch a pamätných miestach. *Termín: trvale*
6. Na propagáciu našej činnosti, protifašistického odboja a proti negatívnym prejavom extrémnych skupín využívať regionálne oznamovacie prostriedky. *Termín: trvale*
7. Obnovovať členskú základňu, získavať nových členov. Vyberať a pripravovať nový funkcionársky aktív.
Termín: trvale, hodnotiť na každom zasadnutí orgánov
8. Delegovať účastníkov zjazdu do základných organizácií za účelom zabezpečovania uznesení prijatých na vlastných konferenciách a XV. zjazde. *Termín: 30. 6. 2012*
9. Efektívnejšie využívať v práci so školami dvojtyždenník Bojovník a Ročenku odbojárov.
Termín: trvale
10. Informovať funkcionársky aktív a členskú základňu o možnostiach veteránov, členov a rodinných príslušníkov o možnostiach rekreácie, rehabilitácie a liečenia – zo zákona o veteránoch – na chate SZPB v Liptovskom Jáne, na základe dohody s Vojenským zdravotným zariadením a zľavách pre členov SZPB a rodinných príslušníkov – o Kúpeľnom ústave F. E. Scherera v Piešťanoch – klimatické kúpele – hotel Tatranské Zruby
Termín: 30. 6. 2012, trvale

D) Ústrednej revíziej komisii

1. Výsledky o revíziách orgánov a organizácií SZPB písomne predkladať Predsedníctvu a ÚR SZPB spolu s návrhmi konkrétnych opatrení. *Termín: na zasadnutiach orgánov*
2. prípade zistených nedostatkov závažného charakteru ich okamžite s návrhom opatrení prerokovať s predsedom SZPB.
Termín: do 2 týždňov od zistenia

E) Rozhodcovskej komisie

1. Po obdržaní sťažnosti na porušovanie Stanov SZPB zaujať stanovisko, ktoré predloží na najbližšie zasadnutie Predsedníctva ÚR SZPB. Ďalej postupovať v zmysle Stanov SZPB.
Termín: trvale

V Bratislave 26. 5. 2012

Opäť vám prinášame rubriku s radami a odpoveďami na vaše otázky týkajúce sa najmä oblastí sociálnych vecí či zdravotníctva, ale radi vám poradíme aj v ďalších oblastiach.

Na vaše otázky odpovedá Braňo Ondruš, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

■ **Môjmu vnukovi prestala Sociálna poisťovňa vyplácať sirotský dôchodok a my vôbec nevieme, prečo. Do leta minulého roka ho normálne poberal, potom však skončil strednú školu a sirotský dôchodok mu prestal chodiť. Pritom úspešne urobil skúšky na vysokú školu a pokračuje v tomto štúdiu, hoci im sa školský rok začal neskôr. Vždy sme si mysleli, že aj vysokoškolák má nárok na sirotské. Nie je to pravda?**

Melánia Horská, Bardejov

Je to pravda. Nárok na vyplácanie sirotského dôchodku má skutočne nielen žiak (študent) strednej školy, ale aj študent vysokej školy. Hoci to vo svojom liste takto presne nepíšete, predpokladám, že neskorší začiatok nového školského roka na vysokej škole vášho vnuka je len organizačnou záležitosťou danej vysokej školy a nie je to dôsledok pôvodného neprijatia študenta na školu. Mám teda za to, že váš vnuk bez prerušenia po skončení strednej školy pokračuje v štúdiu na vysokej škole.

Vo všeobecnosti platí, že nárok na vyplácanie sirotského dôchodku zaniká žiakovi vtedy, keď ukončil školskú dochádzku, bez ohľadu na to, na akom stupni školy. Stredoškólakom (ako aj žiakom základným škôl) sa školský rok končí v posledný deň prázdnin a sirotský dôchodok dostanú do tohto termínu bez ohľadu na to, či sa po skončení školy zamestnajú, alebo nie.

Absolventi vysokoškolského štúdia druhého stupňa majú nárok na výplatu sirotského dôchodku len do dňa vykonania štátnej skúšky. Každý absolvent musí oznámiť dátum vykonania štátnej záverečnej skúšky na vysokoškolskom štúdiu druhého stupňa do ôsmich dní Sociálnej poisťovni. Ak chce ďalej pokračovať v štúdiu na inej vysokej škole, nárok na sirotský dôchodok už nemá.

V zásade poberateľ sirotského dôchodku nemusí Sociálnej poisťovni oznámiť, že ukončil strednú školu. Poisťovňa si sama vedie záznamy, sirotský dôchodok prestane automaticky vyplácať v septembri. Ak však stredoškólak prestane študovať skôr, ako sa skončí školský rok, musí to ohlásiť sociálnej poisťovni do ôsmich dní. Vo vašom prípade sa možno stala chyba v tom, že váš vnuk po zápise na vysokú školu neposlal Sociálnej poisťovni potvrdenie o návšteve školy. Môže to však urobiť aj dodatočne. Táto povinnosť sa vzťahuje aj na bakalárov, ktorí chcú pokračovať v štúdiu.

Šetrite prírodu aj domáci rozpočet

Šetrenie energie a vody v domácnosti, ktoré možno dosiahnuť dodržiavaním jednoduchých pravidiel, je nielen ohľaduplné k prírode, ale šetrí aj domáci rozpočet. Ako priblížila hovorkyňa Greenpeace Slovensko Lucia Szabová, napríklad pokrievka na hrnci zníži spotrebu energie o štvrtinu. Za najlepšie považuje varenie v tlakových hrncoch, ktoré ušetria ďalších 50 percent energie.

za pomoci ponorného variča. Pri pečení zase Szabová odporúča neotvárať často dvierka na trube, unikne takto asi 20 percent tepla.

Účet za elektrinu môže znížiť aj využívanie rozvodiek s vypínačom. Pohotovostný režim pre hifi systém, televízor či videorekordér totiž spotrebuje ročne množstvo elektriny. Ako poznamenala Szabová, zapojením viacerých zariadení do rozvodky s vypínačom

by pitnej vody v domácnosti. Jedným z najdôležitejších tipov pri šetrení vody je zámena kúpania za sprchovanie, pretože na to sa spotrebuje v domácnostiach spravidla najviac vody. Pri kratšom sprchovaní sa spotrebuje 30 až 50 litrov vody, pri kúpaní vo vani je to 150 až 180 litrov vody. Odporúča sa tiež používanie pákových batérií, ktoré nekvapkajú.

Veľkou spotrebou vody sa vy-

Rúru by sme mali používať na pečenie, a nie na ohrievanie potravín.

Ilustr. foto: TASR – Š. Puškáš

Energiu možno šetriť napríklad aj neohrievaním pečiva v rúre, ale na nadstavci na toastovači. „Ušetrí sa takto až 70 percent energie,“ povedala Szabová. Okrem toho odporúča tiež využívanie mikrovlnky iba občas. Šetriť energiu možno aj varením na plyne. Pokiaľ je v domácnosti elektrický sporák, odporúča sa napríklad vodu na cestoviny zohrievať v rýchlovarnej kanvici alebo

tak ľudia pomôžu nielen sebe, ale aj životnému prostrediu. Samozrejmosťou by tiež malo byť vyberanie nabíjačiek zo zásuvky. Značné množstvo energie môže spotrebovať aj počítač. „Aj keď na ňom práve nepracujete, stále pohlcuje až 70 percent energie. Takže aj cez kratšie prestávky je lepšie ho vypínať,“ doplnila.

Prírodu aj domáci rozpočet možno tiež šetriť znížením spotre-

značujúce toaleta. Okrem toho, že by WC nemalo pretekať, je dobré mať záchod na takzvané malé a veľké spláchnutie, pričom spotreba vody pri malom spláchnutí predstavuje tri litre a pri veľkom je to šesť až sedem litrov. Ušetriť možno aj pri správnom praní, a to tak, že sa práčka buď naplní úplne alebo sa použije úsporný program prania.

Red TASR

Športom sa dostávame do povedomia mládeže

Oblasťný výbor Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov (ObV SZPB) v spolupráci so stolnotením oddielom TJ Kubran 19. mája zorganizovali v telocvični Základnej školy na Kubranskej ceste 6. ročník stolnoteného turnaja pri príležitosti 67. výročia oslobodenia Trenčína. Športové zápolenie slávnostne otvoril predseda oblastnej organizácie Ján Holička.

Turnaja sa zúčastnilo 64 súťažiacich. Hralo sa v troch kategóriách. Kategória mládež do pätnásť rokov; hlavná kategória, kde

hrali všetci bez ohľadu na vek, či sú registrovaní, alebo neregistrovaní, výkonnostní či rekreační hráči; a kategória nad šesťdesiat

Absolútnym víťazom a držiteľom putovného pohára 6. ročníka stolnoteného turnaja pri príležitosti 67. výročia oslobodenia Trenčína sa stal Branislav Bohuš. Cenu a pohár mu odovzdali priamy účastník protifašistického odboja a SNP Pavol Liška (v strede) a člen ObV SZPB v Trenčíne Vierošlav Pelech.

Foto: O. Kajabová

rokov. Štartovali aj ženy, či skôr dievčatá, a do dvojhier boli zrebované s mužmi. Systém súťaže bol dvojstupňový – prvý stupeň skupinový, druhý vyradovací. Víťaz hlavnej kategórie sa stal aj absolútnym víťazom a držiteľom putovného pohára.

Podľa hlavného rozhodcu Dušana Zelmana bola športová úroveň 6. ročníka stolnoteného turnaja veľmi kvalitná. Viacerí účastníci hrajú v druhej, tretej a štvrtej lige na krajskej a celoslovenskej úrovni. „Účasť súťažiacich do pätnásť rokov bola tentoraz vyššia ako po iné roky a príjemne prekvapili aj výkonnosťou a kvalitou hry,“ spokojne skonštatoval Dušan Zelman, dodávajúc, že tak je to správne, pretože treba mladých ľudí priťahovať k tomuto športu, aby mali po sebe nasledovníkov.

Na turnaj v tomto roku popri členoch trenčianskeho stolnoteného oddielu TJ Kubran prišli tradične súťažiaci z Trenčianskeho Jastrabia, ale aj vzdialenejšej Považskej Bystrice či Starej

Turej. Odtiaľ bola aj najmladšia účastníčka, 9-ročná Lenka Dzurová, ktorá sa už prebojovala do prvej šestky slovenského stolnoteného rebríčka. Najstarším súťažiacim bol člen miestneho oddielu, 90-ročný Vincent Gondžúr, ktorý ešte stále aktívne hrá, čo dokázal aj účasťou na súťaži. Niekoľkí z každoročných účastníkov turnaja sa nechali počuť, že súťaž už má natoľko vysokú úroveň, že jej organizátori by mohli uvažovať o jej celoslovenskom rozmere.

Víťazom a držiteľom putovného pohára sa stal Branislav Bohuš. V kategórii mládež do 15 rokov bol prvý Matúš Kaduk a medzi veteránmi si prvenstvo obhájil Vladimír Martinka. Ceny víťazom odovzdali priamy účastník protifašistického odboja a SNP Pavol Liška a člen ObV SZPB Vierošlav Pelech. Aj takto – športom si, najmä medzi mládežou, organizácia SZPB v trenčianskom regióne robí dobré meno a dostáva sa do jej povedomia.

Oľga KAJABOVÁ

Zmluva o vzájomnej spolupráci

ZO SZPB Banská Bystrica, Trieda SNP/A, kde je predsedom Štefan Bartoš, a ZO SZPB Špania Dolina s predsedom Štefanom Paškom podpísali 28. apríla Zmluvu o vzájomnej spolupráci medzi svojimi základnými organizáciami. Podpísali ju v Španej Doline za prítomnosti predsedu SZPB P. Sečkára a predsedu Združenia partizánov na Slovensku a v zahraničí J. Rýsa.

Náplňou spolupráce bude vzájomná informovanosť o metódach práce, o spôsoboch zvyšovania jej prítlačnosti a zvyšovania osvetovej a propagačnej účinnosti. „Vlastenectvo a hrdinstvo účastníkov protifašistického odboja si zasluhuje vysoké uznanie a úctu. Našou spoluprácou budeme sledovať, aby história tohto obdobia a významné ľudské hodnoty jeho účastníkov boli trvalými hodnotami v súčasnosti aj v budúcnosti,“ uvádza sa v zmluve. Spolupráca sa bude vyhodnocovať na výročných členských schôdzkach. Pri tejto slávnostnej príležitosti sme zagratulovali Štefanovi Bartošovi k jeho 80. narodeninám.

Štefan PAŠKO, predseda ZO SZPB

Sú len dve možnosti: alebo nastane radikálny obrat a český národ príde k rozumu, podrobí sa a zachová klud, alebo... nič mi nemôže zabrániť, aby som z Čiech a Moravy vysídlil niekoľko miliónov Čechov... Som pevne rozhodnutý už nevydať Čechy a Moravu a nemecký národ neustúpi... alebo nechápete vážnosť situácie, pán prezident, a nedokážete zmeniť pomery, a potom bude český národ z Európy vymazaný...

Hitler v prejave počas prijatia prezidenta protektorátu Čechy a Morava Emila Háchu po pohrebe Heydricha, 9. 6. 1942 v Berlíne

Pretože sa obyvatelia tejto obce svojou činnosťou a podporou vrahov SS-Obergruppenführera Heydricha prevínili najhrubším spôsobom proti vydaným zákonom, boli dospelí muži zastrelení, ženy dopravené do koncentračného tábora a deti boli dané na náležité vychovanie. Budovy v obci boli zrované zo zemou a meno obce vymazané.

Úradný oznam na prvých stránkach protektorátnej tlače, 11. 6. 1942

Z povrchu zeme boli zmetené dve obce, ktoré podporovali nepriateľských agentov, zločincov a vrahov... Musíme zatnúť zuby a v duchu si priať, aby toto čistenie uskutočnila tentoraz ríša poriadne, i keď pri tom ide o našu krv, pretože v podstate je to krv skazená.

Emanuel Moravec, minister školstva a ľudovej osvety protektorátnej vlády, 28. 6. 1942

Keď sa nás spytajú budúce generácie, prečo sme bojovali v tejto vojne, budeme im rozprávať o Lidiciach.

Minister námorníctva USA William F. Knox, 13. 6. 1942

Lidice sú pochované v srdciach nás všetkých, ktorí máme oči pre plač. Lidice neboli zničené, Lidice sa stávajú nesmrteľnými.

West Lancashire Evening Gazette, 16. 6. 1942

My tiež máme svoje Lidice: Minsk, Kyjev, Feodosiu, Odesu. Ani my nezabúdame. Nezabúdame na slzy sovietskych žien a nezabudneme ani na vaše slzy, české matky. Zatiaľ čo naše údery budú dopadať na Nemcov, my im budeme stále opakovať: To je za Lidice!

Soviet War News, 30. 6. 1942

Násilná smrť Heydricha nebola zločin... Takýto koniec európskeho kata nemohol nikoho prekvapiť, takýto koniec bol proste rizikom vraha z povolania. Smrť neviných ľudí sprevádzala Heydricha na každom kroku. Tak to bolo v Paríži, kde zahynuli stovky rukojemníkov, tak to bolo v Nórsku i v protektoráte. A smrť tohoto zvieraťa vykresľujú hitlerovci ako stratu ľudského klenotu. Lidice sú dôkazom pomsty... tieto udalosti sa nedajú nijako inak nazvať ako šialenstvo. Niektorí starí filozofi hovorili, že samotná moc je zlo. Myslím, že to tak nie je. Len zvrhli ľudia využívajú moc na páchanie zla. Bodaj by táto vojna dala moc do rúk spravodlivých.

Thomas Mann, v britskom rozhlase, 8. 7. 1942

Sväti z Lidíc a Ležákov svojou nevinou krvou navždy zaviazali všetkých slušných ľudí na celom svete. Lidické deti, ktorým zabili otcov a uniesli mamy, sa stali deťmi nás všetkých. My, ktorí žijeme už dnes slobodne, musíme začať splácať dlh, ktorý nikdy úplne nemôžeme zaplatiť.

Jan Masaryk v britskom rozhlase, 8. 7. 1942

Nesmie existovať žiadne miesto v Nemecku, žiadny magistrát, policajný revír, organizácia bývalých bojovníkov proti fašizmu, žiadna kazateľňa, katedra, časopisy, vysielacie, odborárske domy, zhromaždenia, žiadny dom, žiadny byt, rodina, kde by nezaznela výzva: Čo sa stalo s deťmi z Lidíc? Nemci v meste i na vidieku! Voláme vás k tomu dielu lásky k blížnemu a k odčineniu krívd – pomôžte nám! Hľadáme deti z Lidíc!

Výzva organizácie Opfer des Faschismus (Obeti fašizmu) k hľadaniu stratených lidických detí

Vážený pán prezident, myšlienka na opovrhnutiahodné teroristické činy z Lidíc a Ležákov ma naplňuje hlbokým zármutkom a hanbou. Nemecko si je vedomé svojej historickej zodpovednosti.

Nemecký prezident Joachim Gauck v liste prezidentovi Česka Václavovi Klausovi, 8. 6. 2012

Keby nebolo 10. júna 1942 Lidice by žili svojím životom, každodennými starosťami a rodosťami rovnako ako iné obce. Avšak zvolá, absurdná pomstychtivosť spojená až s morbidnou dôslednosťou prevrátili osudy tejto obce a jej obyvateľov naruby. Tragický 10. jún roku 1942 znamenal koniec dovtedajšej podoby tejto obce, i koniec života väčšiny jej obyvateľov a zmenil Lidice na symbol nezmyselného teroru a bezprávia, ale aj na symbol nezničiteľnej ľudskej túžby po lepšom a šťastnejšom živote. Lidice sa však stali aj symbolom ľudskej solidarity a pomoci, svetovým symbolom prostej, prirodzenej úcty k životu, rodine a vlasti, vyjadrením túžby k životu bez vojen.

Aj keď sa parašutisti zo skupiny Anthropoid, vedení slovákom Jozefom Gabčíkom, obávali možných represálií, predsa len 27. mája 1942, uskutočnili atentát na ríšskeho protektora SS-Obergruppenführera Reinharda Heydricha. Reakcia na tento čin prekonala aj tie najhoršie obavy. Rozhodnutím K. H. Franka bol s okamžitou platnosťou nad celým Protektorátom Čechy a Morava vyhlásený výnimočný stav, svoju činnosť obnovili stané súdy, celý policajný a bezpečnostný aparát bol nasadený do získania akýchkoľvek informácií, ktoré by viedli k dolapeniu páchatelov atentátu. Napriek úsiliu ani po týždni nezískali žiadnu potrebnú informáciu. Aj preto nacistické bezpečnostné zložky preverovali súvislosti aj okolo listu Václava Říhu, ktorý sa odvolávaním na údajnú odbojovú činnosť snažil ukončiť milenecký pomer s Annou Maruščákovou. Osudný list spolu s výpoveďou Maruščákovvej nasmeroval bezpečnostný aparát protektorátu na Lidice. Zistili, že z obce pochádzajú Josef Horák a Josef Štříbrný pôsobiaci zrejme ako dôstojníci v československej zahraničnej armáde. Už na druhý deň, 4. júna 1942, boli Lidice hermeticky obkolesené a bola uskutočnená domová prehliadka v každom dome, najmä v rodinách hľadaných dôstojníkov. Po zatknutí a vypočúvaní zadržaných sa však jednoznačne preukázalo, že výsledok šetrenia bol negatívny a išlo o falošnú stopu. Napriek tomu tlak na nájdenie atentátnikov spojený s potrebou ukázkového potrestania všetkých ich pomocníkov viedol k tomu, že boli to práve Lidice, ktoré boli vybrané k exemplárnemu trestu. K. H. Frank, v deň pohrebu Heydricha v Berlíne, 9. júna 1942, oznámil do Prahy, že vodca rozkázal v Lidiciach uskutočniť nasledujúce opatrenia:

1. Všetkých dospelých mužov zastreliť.
2. Všetky ženy previezť na doživotie do koncentračného tábora.
3. Deti, ktoré je možné ponemčiť, zhromaždiť a dať do rodín SS v ríši. Zvyšok vychovať inak.
4. Obec úplne vypáliť a zrovať so zemou.

LIDICE

70. výročie

Behom nasledujúcich hodín boli Lidice hermeticky uzavreté. Pred 10. júnom žilo v Lidiciach 167 rodín s 503 obyvateľmi v 106 domoch. Starosta Lidíc František Hejma musel gestapu predložiť policajné prihlášky všetkých obyvateľov a pod priamym velením SS-Standartenführera Horsta Böhmeho sa začalo s neludskou dôslednosťou vykonávanie rozkazu. Po preverení domovskej príslušnosti k Lidiciam boli ženy a deti odvedené do školy a ráno niečo po piatej hodine odvezené pripravenými nákladnými autami do telocvične reálneho gymnázia v Kladne. Muži boli zhromažďovaní na dvore Horákovho statku. Okolo siedmej hodiny boli na záhradu privedení pred popravicu čatu prví muži. Každý z nich bol zastrelený dvoma ranami do prs a jednou do hlavy. Po slave striel pristúpil k nim poddôstojník a každému z nich strelil ešte jednu ranu do hlavy. Ďalší muži, ktorých priviedli na popravisko sa museli postaviť pred telá predchádzajúcej skupiny. Najstarším zastreleným bol osemdesiatštyriročný Emanuel Kovařovský, otec siedmych detí, najmladší sotva pätnásťročný Jozef Hroník. Ďalší dvaja pätnásťroční chlapci, Josef Doležal a Josef Nerad, boli pôvodne zaradení medzi deti, ale po zistení, že už majú niekoľko dní pätnásť rokov, boli dodatočne popravení s mužmi z nočnej smeny, ktorí neboli v čase poprav v obci. Na obed, keď popravy skončili, na záhrade Horákovho statku ležalo 173 tiel. 11. júna telá mŕtvych mužov pochovali do hromadného hrobu väzni z Tezrezína. Nacisti pokračovali v ničení domov a zrovnávaním Lidíc so zemou. Postupne až do konca roku 1943 rozmiestňovali sutiny domov na rôzne miesta, zavážali Podhorov rybník, vyrubovali stromy, zmenili koryto potoka. Všetko s cieľom zmeniť charakter krajiny tak, aby už v budúcnosti nikto nedokázal určiť miesto, kde stáli Lidice. Aj tu sa prejavila nemecká dôslednosť – podľa záznamov náklady na premenu Lidíc v pustú pláň dosiahli skoro tri milióny, ktoré musel zaplatiť pozemkový úrad.

Lidické ženy spoločne s deťmi prežili v telocvični reálky v Kladne tri dni a dve noci. Šanca spoločne čeliť osudu skončila v piatok 12. júna, keď napriek odporu museli ženy vydať svoje deti. Deti rozdelili na skupiny, zistili ich rodné dáta a zavesili im na krk špagát s papierovým štítkom. Po vykonaní rasového výberu – určenia detí na ponemčenie – bolo 88 detí odvezených do Lodže. Po opätovnej selekcii a výbere vhodných detí na ponemčenie, 82 z nich bolo prevzatých do vyhladzovacieho tábora v Chelme, kde ich všetky pravdepodobne 2. júla zavraždili v plynových autách. Na ponemčenie bolo určených deväť detí. Lidické deti, ktoré ešte nemali ani rok, previezli z Kladna do Prahy, do Krčskej nemocnice, kde šesť z nich prežilo až do konca vojny. Šesť lidických žien bolo v čase tragédie tehotných. Aj o ich deti sa zločiná mašinéria postarala. Po narodení boli deti umiestnené v nemocnici na Karlovom námestí v Prahe, boli pokrstené a zapísané do matrík pod nemeckými menami. Z týchto detí prežili obdobie vojny len dve. Celkove zo všetkých lidických detí prežilo 17, aj to len deti určené na ponemčenie a deti v pražských ústavoch.

Po násilnom odobraní detí bolo 184 lidických žien naložených do zvláštneho osobného vlaku a prevezených do najväčšieho koncentračného tábora pre ženy, 85 kilometrov severne od Berlína, do Ravensbrücku. V tomto tábore od jeho vzniku v roku 1939 bolo internovaných viac ako 123 000 žien z 18 štátov. Lidické ženy v koncentračných táboroch prežili tri kruté roky svojho života. Z 203 lidických žien starších ako šesťnásť rokov sa do Lidíc vrátilo len 143. Päťdesiatjeden z nich zahynulo v koncentračných táboroch, šesť bolo zastrelených v Kobylišoch a tri prišli o život na pochodoch smrti v samotnom závere vojny.

Osud Lidíc vyvolal presne opačnú reakciu ako očakávali jeho zvrhli organizatori: Obrovskú vlnu solidarity na celom svete. V mnohých krajinách, najmä na americkom kontinente, po oboznámení sa tragédiou Lidíc pomenovali týmto menom svoje ulice, námestia, celé štvrte i obce. Poctu Lidiciam vzdávali aj rodičia, ktorí týmto menom pomenovávali svoje dcéry. Lidice tak žili ďalej. Príbeh Lidíc inšpiroval množstvo umelcov k spracovaniu inšpiratívnych umeleckých diel. Zrejme najpôsobivejším spracovaním tejto tragédie je film Mlčiaca obec (The Silent Village), ktorý natočili v obci Cromgiedd v údolí Swansea. Film je úplne prirodzený, nehrá v ňom jediný profesionálny herec, amatérski herci prežívajú na plátne tragédiu svojej obce. News Chronicle napísal: *Účinkok skutočnej tragédie v Lidiciach je mimoriadne silný. Vidíme dedinských hercov trpieť tak, ako trpeli tí prví. To už nie je hra, to je skutočnosť. Obyvatelia Walesu sa menia na Čechov a Česi sa stávajú obyvateľmi Walesu. Sú len členmi ľudskej rodiny; bezmocní voči neludskému diablovi, ale nezlomne silní duchom a vierou v lepšie dni.*

- 29. 9. 1938 – Podpísanie Mnichovskej dohody o odstúpení pohraničných území ČSR obývaných nemeckou menšinou Nemecku
- 16. 3. 1939 – Vydanie výnosu o zriadení Protektorátu Čechy a Morava
- 28. 9. 1941 – SS-Obergruppenführer Reinhard Heydrich prevzal na Pražskom hrade oficiálne funkciu zastupujúceho ríšskeho protektora
- 2. 10. 1941 – V spolupráci s britskou SOE (Special operations executive) sa začali prípravy k operácii Anthropoid
- 29. 12. 1941 – Zoskočila skupina výsadkárov s krycím názvom Anthropoid na územie obce Nehvizdy na východ od Prahy

- 27. 5. 1942 – Jozef Gabčík a Jan Kubiš uskutočnili atentát na Reinharda Heydricha
- 4. 6. 1942 – Na následky zranenia zomrel v raných hodinách Reinhard Heydrich
- 4. 6. 1942 – Bola v Lidiciach uskutočnená domová prehliadka, počas ktorej zatkli a odviezli na gestapo do Kladna celkovo 15 osôb
- 9. 6. 1942 – Hitler po pohrebe Reinharda Heydricha v Berlíne nariadil vyhladiť Lidice
- 10. 6. 1942 – V záhrade Horákovho statku nacisti zavraždili 173 lidických mužov
- 12. 6. 1942 – 184 lidických žien bolo odsunutých do koncentračného tábora Ravensbrück a 90 lidických detí do tábora v Lodži

- 16. 6. 1942 – Vo večerných hodinách na strelnici v Prahe popraviť 26 obyvateľov Lidíc
- 18. 6. 1942 – Začali nacisti s odstraňovaním ruín domov a ich zarovaním so zemou
- 18. 6. 1942 – Po boji s nemeckou presilou zahynuli parťáci v podzemí pravoslávneho chrámu sv. Cyrila v Prahe
- 20. 6. 1942 – Len sedem lidických detí bolo uznaných a boli dané do nemeckých rodín na prev...

Akademická sochárka Marie Uchytílová sa rozhodla v novembri 1969 urobiť pamätník 13 miliónom detí 35 krajín sveta, ktoré zahynuli počas 2. svetovej vojny. Ako symbol všetkých detských obetí vojny sa rozhodla spracovať postavy 82 lidických detí, ktoré zahynuli v Chelmne. Vytvorenie osemdesiatich dvoch sôch v nadživotnej veľkosti jej trvalo viac ako dve desaťročia každodennej práce. Asi pol roka po dokončení diela v sádrovej podobe náhle v novembri 1989 zomiera. Vďaka pomoci mnohých priateľov a priaznivcov bolo v roku 2000 odhalených posledných sedem detských postáv a tak sa konečne naplnili slová autorky:

Vraciam v mene mieru 82 detí národa na ich rodnú pláň ako varujúci symbol miliónov zavraždených detí v nezmyselných vojnách ľudstva.

OPERÁCIA ANTHROPOID

Úlohou operácie Anthropoid bolo uskutočniť čin demonštratívneho charakteru. Po náročnej príprave bola na tretí pokus vysadená diverzná skupina 29. decembra 1941 pri obci Nehvizdy. Napriek snahe niektorých príslušníkov domáceho odboja zabrániť uskutočneniu atentátu, 27. mája 1942 Jozef Gabčík a Jan Kubiš spoločne s rtm. Valčíkom, príslušníkom skupiny Silver A a npor. Opálkom z desantu Out distance zaútočili na vozidlo zastupujúceho ríšskeho protektora R. Heydricha. V rozhodujúcej chvíli sa zasekol náboj v Gabčíkovom samopale, ale Kubiš hodil na vozidlo nálož z upraveného protitankového granátu. Heydrich, ktorý v rozpore s bezpečnostnými predpismi nechal zastaviť vozidlo, bol pri výbuchu zranený črepinou granátu a 4. júna 1942 napriek všestrannej staristlivosti lekárov na následky zranenia zomrel.

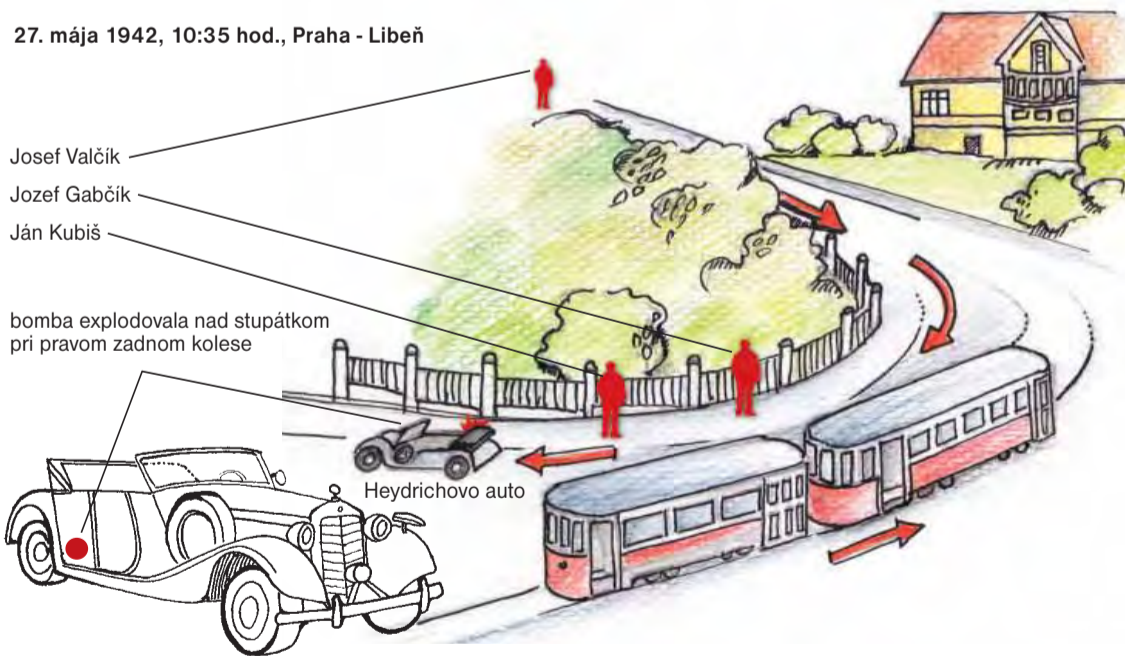
Atentátnikom sa vďaka pomoci domáceho odboja podarilo ukryť a až v dôsledku zrady jedného z výsadkárov, rtm. Karola Čurdu z výsadku Out distance, došlo 18. júna 1942 v pravoslávnom chráme sv. Cyrila a Metoda v Resslovej ulici k urputnému boju s jednotkami SS, pri ktorom Jan Kubiš a Jozef Gabčík spolu s ďalšími piatimi výsadkármi padli.

Napriek smrti príslušníkov výsadkov Anthropoid, Silver A a Out distance bola misia považovaná za úspešnú, pretože zadaná úloha bola splnená v plnom rozsahu. V reakcii na atentát nacisti zavraždili viac ako pätnásťtisíc Čechov, vypálili obce Lidice a Ležáky.

Lidický kostol

27. mája 1942, 10:35 hod., Praha - Libeň

Jozef Gabčík (8. 4. 1912 Poluvsie – 18. 6. 1942 Praha). Po prezenčnej službe pokračoval v službe v armáde na vlastnú žiadosť. V roku 1939 utiekol cez Poľsko, Francúzsko do Anglicka, kde sa podrobil výcviku jednotiek zvláštneho určenia. Počas výcviku bol menovaný veliteľom výsadku Anthropoid. Spolu s Janom Kubišom uskutočnil atentát na R. Heydricha. Svoj život ukončil sám po úpornom boji s jednotkami SS v chráme sv. Cyrila a Metoda.

Ján Kubiš (24. 6. 1913 Dolní Vilémovice – 18. 6. 1942 Praha). Pokračoval v službe v armáde ako ďalej slúžiaci. V roku 1939 spolu s Jozefom Gabčíkom utiekol cez Poľsko, Francúzsko do Anglicka, kde sa podrobil výcviku jednotiek zvláštneho určenia. Hodením upraveného granátu spôsobil vážne zranenie R. Heydrichovi, na ktoré zastupujúci protektor zomrel. Počas bojov v Chráme sv. Cyrila a Metoda upadol do bezvedomia po výbuchu granátu a na následky vykrvácania zomrel v lazarete SS v Podolí.

© 2012 Koncepcia a text: Vladimír Ivčič
© 2012 Grafické spracovanie: Silvia Kováčiková, Peter Duríš

he Kobylisích

v v Lidiciach

rašutisti skupiny Anthropoid
rila a Metoda v Resslovej ulici

opätovného ponemčenia
ýchovu

- 24. 6. 1942 – Nacisti vypálili Ležáky a vyvraždili jej obyvateľov
- 2. 7. 1942 – Vo vyhladzovacom tábore Chelmno zavraždili v plynových autách 82 lidických detí
- 5. 8. 1942 – Odvolala Veľká Británia svoj podpis pod Mníchovskú dohodu
- 29. 9. 1942 – Generál Charles de Gaulle podpísal prehlásenie Francúzskeho národného výboru o neplatnosti Mníchovskej dohody
- 23. 5. 1945 – Prvé lidické ženy sa vrátili do svojej obce
- 3. 6. 1945 – Odhalili vojaci Červenej armády, minometnej brigády plukovníka Pankova, pri hrobe lidických mužov prvý kamenný pamätník

- 6. 6. 1945 – rozhodla vláda Československej republiky o znovupostavení Lidíc
- 10. 6. 1945 – Na mieste, kde pôvodne stála obe Lidice sa uskutočnila celonárodná tržna, na ktorej bolo 100 tisíc účastníkov
- 28. 5. 1947 – Posledné zo 17 detí, ktoré prežili z celkového počtu 105 lidických detí sa vrátilo do Lidíc
- vianoce 1949 – do nových domov sa sťahujú prvé lidické ženy
- 8. 6. 2012 – nemecký prezident Joachim Gauck sa v liste prezidentovi Českej republiky ospravedlnil za zločiny spáchané v Lidiciach a Ležákoch.

Svätec s tragickým osudom, aj tak by sa dalo nazvať rozprávanie o sv. Benediktovi, ktorého meno sa do slovenčiny prepisuje ako Beňadik, aby sa nemýlilo so sv. Benediktom z Nursie, zakladateľom západoeurópskeho mníšstva. Život mnícha a pustovníka sv. Beňadika sa skončil dramaticky. Aspoň tak o tom hovorí najstaršia zachovaná legenda o živote svätca Život svätých pustovníkov Svorada-vyznavača a Beňadika-mučeníka od pécskeho biskupa Maurusa z konca 60. a začiatku 70. rokov 11. storočia, napísaná podľa rozprávania Beňadika a opáta Filipa. Maurus bol novicom v Zoborskem kláštore sv. Hypolita a údajne na vlastné oči videl mnícha Svorada a spriatelil sa s jeho žiakom Beňadikom, ktorý mu o svojom učiteľovi veľa rozprával. Rovnako ako Svorad, aj Beňadik zomrel mladý. Zavraždili ho zbojníci a jeho telo hodili do Váhu. Odvtedy vraj ľudia vídali veľkého čierneho havrana sedieť na brehu rieky, akoby krmil mŕtveho chlebom. Pltníci plaviaci sa po Váhu dodnes uctievať sv. Beňadika ako svojho ochrancu a patróna.

Vráťme sa však k životu prvého slovenského mučeníka. Podľa historikov pochádzal zo Slovenska, ale jeho občianske meno a kde sa presne začal odvíjať jeho životný príbeh, sa nepodarilo zistiť. Vie sa iba to, že vstúpil do Zoborského kláštora sv. Hypolita a stal sa členom benediktského konventu. Neskôr ho prideliť sv. Andrejovi Svoradovi za pomocníka v sta-

robe. So sv. Svoradom žil pustovníckym životom v jaskyni na Zobore a po smrti svojho učiteľa prebýval v jaskyni na Skalke pri Trenčíne.

Niektorí historici mylne tvrdia, že na Skalke pri Trenčíne žil spolu s Beňadikom aj Svorad. Toto tvrdenie vyvracia Maurova legenda, ktorá hovorí, že keď Svorad zomieral, dal poslať po opáta Filipa. Chcel, aby mu po skončení vyzliekli odev len vtedy, keď tam bude opát. Tak sa aj stalo. Keď mŕtve telo vyzliekli a chceli umyť, ukázalo sa Svoradovo mučeníctvo. Hlboko do tela mal vrastenú železnú reťaz, ktorou bol dlho opásaný. Reťaz bola prejavom svätosti, znamenala prípravu na cestu k Bohu, zaviazanosť skutkami – znakom kajúcnosti. Táto situácia sa mohla odohrať iba v jaskyni na Zobore, ktorá sa nachádza neďaleko kláštora, odkiaľ prišiel za umierajúcim Svoradom opát Filip. Napokon aj najstarší kostol na Skalke bol zasvätený mučeníkovi Beňadikovi, a nie Svoradovi, čo je tiež dôkaz toho, že v jaskyni pri Trenčíne žil Beňadik sám. Svoradov znak kajúcnosti – polovicu reťaze – dostal vládca Nitrianskeho kniežatstva Belo IV., neskorší uhorský kráľ. Druhá polovica sa stratila: údajne by mala byť niekde v Katedrále sv. Emeráma v Nitre. Archeológom sa ju zatiaľ nepodarilo nájsť, ale ak by ju našli, pravdivosť legendy by sa ešte utvrdila. Po Svoradovej smrti Beňadik ešte tri roky pustovníčil; istý čas žil na Zobore, ale nevedno ako dlho, o tom legenda nehovorí.

Potom, zaiste so súhlasom opáta Filipa, odišiel na odľahlé miesto a usadil sa v jaskyni na Skalke pri Trenčíne. Žil hlboko v horách, kde viedol, podobne ako jeho učiteľ, prísny život. Pravde-

sv. Beňadik

Foto: internet

podobne bol v asketizme miernejší ako Svorad a nenapodobňoval ho vo všetkých, niekedy až drastických prejavoch sebatrýznenia. Zaiste sa ani nepostil takým prísny pŕstom ako Svorad, ktorému na štyridsať dní stačilo štyridsať orechov. V duchu kláštornej filozofie „modli sa a pracuj“ a „nikdy nezúfaj pred Božím milosrdenstvom“ žil aj

v samote. Vyčlenenie sa z komunity ostatných bolo v stredoveku u mníchov celkom bežné, patrilo to k cnostiam kláštorného života, ktorými sa pripravovali na cestu k Bohu.

Beňadik býval v jaskyni, ale nebol až takým samotárom. Ľudia ho už za života považovali za svätca a z vďaky za jeho príhovor pred Bohom mu nosili milodary. Práve táto dobrota sa mu stala osudnou. Lesy boli v tom čase plné zbojníkov, ktorí sa pred ničím nezastavili. Domnievali sa, že chudobnému mníchovi dávajú vďační ľudia aj peniaze, a tak ho jedného dňa, okolo roku 1034, prepadli a chceli ozbýjať. Žiadne peniaze uňho nenašli, no zbili ho na smrť a mŕtve telo zhodili zo stromej skaly do Váhu. Prvý zázrak sa stal po roku, keď Beňadikovo telo vytiahli z vody neporušené.

Po Svoradovej a Beňadikovej smrti sa medzi ľuďmi začalo rozprávať o ďalších zázrakoch. Na Beňadika spomínali mnohí napríklad pri rozprávaní o zbojníkoch, ktorí sa raz pobili a jedného z nich ťažko zranili. Prestal dýchať a ostatní v strachu nevedeli, čo s ním majú robiť, preto ho odniesli do jaskyne, kde kedysi žili pustovníci a chceli ho tam pochovať, aby zahladili stopy zákerného činu. Stal sa však zázrak, keď bezvládne telo položili na studenú skalu, zranený sa prebral a vstal. Na smrť vyľakaní zbojníci si to nevedeli vysvetliť a z jaskyne ušli. Nepočuli alebo nechceli počuť, ako kamarát za nimi volá, že sa stal zázrak, že ho svätý Svorad a Be-

ňadik vzkriesili k životu. Podľa legendy zbojník z jaskyne už nikdy neodišiel a žil pustovníckym životom, podobne ako jeho záchrancovia.

Ďalší zázrak sa stal v starobylej Nitre. Stredovek sa vyznačoval tým, že nejedného zločinc na výstrahu verejne popravili a šibenica bola zvyčajne postavená v strede mesta. Raz k nej dovedli odsúdeného, ktorý pri tom, ako ho dvíhali na šibenicu, neustále vyzýval mená sv. Svorada a sv. Beňadika a prosil ich o pomoc. Kat vykonal svoju povinnosť, ale keď sa dav zvedavcov rozišiel, obesenec zrazu zázrakom ožil. Neuveriteľný príbeh dokonca prišiel sám vyrozprávať opátovi Filipovi do Kláštora pod Zoborom.

Či sú tieto príbehy celkom pravdivé, ťažko povedať, no svätý Svorad a Beňadik zostanú pre ľudí navždy príkladom kresťanských cností a veriaci ich budú uctievať. Na Slovensku sú sv. Svorad a sv. Beňadik najstaršími kanonizovanými svätcami. Nitriansky vojvoda Gejza už v roku 1064 urobil prvé kroky k ich svätorečeniu. Ich kult oficiálne potvrdil spolu s inými uhorskými svätcami – kráľom Štefanom I., jeho synom kniežaťom Imrichom a čanádkym biskupom Gerhardom – pápež Gregor VII. Stali sa patrónmi Nitrianskeho biskupstva a sv. Svorad patrónom mesta Nitra.

Telesné ostatky svätého Beňadika sú uložené spolu s ostatkami svätého Svorada v románskej časti Katedrály sv. Emeráma na Nitrianskom hrade. Jozef LEIKERT

Zanechali nezmazateľné stopy pri rozvoji regiónu

V centre Svidníka stojí socha armádneho generála Ludvika Svobodu, ktorú dali postaviť vďační obyvatelia tohto mesta svojmu osloboditeľovi. Pravidelne sa pri nej stretávajú pri rôznych slávnostných príležitostiach a kladú tu vence, hlavne počas výročí Karpatsko-duklianskej operácie, oslobodenia mesta, výročí SNP a podobne.

Len niekoľko desiatok metrov od tejto sochy v malom útulnom byte žijú manželka Mária a Ivan Solejovci. Ivan pracoval celý život ako člen Zboru národnej bezpečnosti. V rámci svojej práce prešiel celú republiku až nakoniec zakotvil v bývalom bardejovskom okrese, kde pôsobil na rôznych stupňoch a funkciách v Stropkove, a po vzniku okresu Svidník v šesťdesiatych rokoch v rôznych funkciách na okresnej správe.

Jeho bližšie zoznámenie s manželkou Máriou bolo tiež zaujímavé. Poznali sa od mala, lebo obaja pochádzajú z malej dedinky pri severovýchodných hraniciach Slovenska, ktorá má meno Čabiny.

No, ako nám prezradili, bližšie sa spoznali, keď prišiel, vtedy tridsaťjedenročný Ivan, počas Veľkej noci na mesiac domov. Slúžil vtedy až na druhom konci bývalého Československa. Ivan sa s vtedy dvadsaťjedenročnou Máriou rozhodli, že budú spolu kráčať životom. Začiatkom leta toho istého roku sa zobrať. Mária pracovala až do odchodu na zaslúžený odpočinok ako administratívna pracovníčka na rôznych úradoch a inštitúciách vo Svidníku, kde ju mnohí poznali ako veľmi dobrú pracovníčku. Manželka Solejovci vychovali tri deti. Syna Ivana, ktorý podniká v rodnom meste. Dcéry – ekonómku Máriu, žije a pôsobí v Prahe; a Helenu, ktorá je chemička a žije v Plzni.

Dnes takmer deväťdesiatjedenročný Ivan a jeho celoživotná družka, skoro osemdesiatjedenročná Mária, napriek rôznym zdravotným problémom, s ktorými zápasí hlavne Ivan, nezložili ruky do lona, ale sa aktívne zúčastňujú na spoločenskej činnosti.

Stále ich môžeme (keď to Ivanovi dovolí jeho zdravotný stav) stretávať spolu, ruke

Manželka Solejovci vo svojom útulnom byte vo Svidníku.

Foto: fdz

v ruke, alebo aj Máriu samotnú, počas rôznych akcií a podujatí organizovaných Základnou organizáciou Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov vo

Svidníku, ktorého sú dlhoročnými členmi. Ich aktivita bola niekoľko rázy ocenená. Naposledy

pred niekoľkými mesiacmi, keď si Ivan Solej pripomenul svoju deväťdesiatku a dostal ocenenie, pozdravný list a spomienkové darčeky od členov svojej ZO

SZPB i od predsedníctva Oblastného výboru SZPB vo Svidníku. Ako nám o manželoch Solejovcoch prezradil predseda ich ZO Milan Magulák, veľmi radi by mali v organizácii čo najviac takých členov, ktorí aj napriek vysokému veku a problémom s tým súvisiacimi sa aktívne podieľajú na spoločných aktivitách protifašistickej a odbojárskej organizácie. K jeho oceňujúcim slovám sa pripojil aj predseda Oblastného výboru SZPB vo Svidníku Jozef Rodák, ktorý pripomenul aj ich celoživotné pôsobenie a podiel na rozvoji tohto kedysi jedného z najmenej rozvinutých regiónov.

Na ich celoživotnú robotu si počas stretnutia pri príležitosti Ivanovej deväťdesiatky zaspomínal aj primátor Svidníka Ján Holodňák, ktorý tiež ocenil ich prínos pri rozvoji mesta a okresu.

Do ďalších rokov života želáme manželom Solejovcom mnoho zdravia a pohody, aby ešte dlho pôsobili v radoch Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov. František DŽALAI

Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

- **Andrejová:** Vladimír Frický 55 rokov.
- **Bardejov 1:** Ján Lukáč 91 a Magdaléna Micová 87 rokov.
- **Bardejov 2:** Anna Petrová a Peter Vančík 82 rokov.
- **Bardejov 3:** Mária Tarnovská 89, Margita Ratvajská 85 a Alžbeta Doruľová 80 rokov.
- **Becherov:** Fedor Lazorik 88 a Marta Šnajderová 83 rokov.
- **Banská Bystrica – Fončorda:** Ľudovít Kapusta 82 rokov.
- **Banská Bystrica – Obrancov mieru:** Ján Banský 95 a Anna Banská 83 rokov.
- **Banská Štiavnica:** Dušan Macek a Ján Hrnčiar 70 rokov.
- **Belá – Dulice:** Jozef Gregor 87 rokov.
- **Brezno 1:** Sidónia Škrovinová 92, Amália Kováčiková 85 a Margita Vlčková 83 rokov.
- **Brezno 2:** Jolana Púchyová 75 rokov.
- **Bzince p/Javorinou – Cetuna:** Emília Zelková 85, Milan Valach 80 a Ján Nociar 60 rokov.
- **Bratislava 7:** Mária Noveková 91 a Margita Melíšková 89 rokov.
- **Bratislava 12:** Ján Hasoň 65 rokov.
- **Bratislava 15:** Mária Mäsiarová a Ondrej Turok 82 rokov.
- **Bratislava 19:** Jozef Takáč 91, Darina Nižná 90 a Jozef Krajčí 80 rokov.
- **Bratislava 46:** Mária Škripeňová 97 a Františka Opatovská 86 rokov.
- **Dunajská Streda:** Oľga Obernauerová a Ing. Andrej Bartoš 86, Štefan Csóka 84 rokov.
- **Ďapalovce:** Zuzana Medved'ová a Anna Sukeľová 90 rokov.
- **Harmanec:** Danka Petrášová 45 rokov.
- **Hrachovo:** Renáta Antalová 45 rokov.
- **Humenné 1:** Ing. Ľudovít Krutý 84 rokov.
- **Humenné 3:** Mária Čabáková 84, Viera Landová 75 a Mária Benediková 60 rokov.
- **Hnúšťa:** Mária Husmanová 90 a Júlia Hrušková 86 rokov.
- **Hažlín:** Magdaléna Čuntová 86 a Anna Šolteszová 85 rokov.
- **Holčíkovec:** Ján Hrabčák 90 rokov.

- **Jarabina:** Mária Saloňová 87 rokov.
- **Jovsa:** Miroslav Demko 50 rokov.
- **Kremnica:** Emília Chovancová 81 rokov.
- **Kordíky:** Ján Břeš 82 rokov.
- **Kojšov:** Terézia Palenčárová 81 rokov.
- **Kobeliarovo:** Žofia Macková (č.d. 87) 81 rokov.
- **Liptovská Teplička:** Anna Mlynárová 87 rokov.
- **Liptovský Mikuláš:** Emília Šeďová 82 rokov.
- **Lipany:** Ján Fedor 89 rokov.
- **Levoča:** Mária Rovderová 92, Rolko Popovič 90, Pavol Ferenc 82 a Darina Petrisková 65 rokov.
- **Lučenec 1:** Irena Žingorová 80 rokov.
- **Lučenec 2:** Izabela Sabová 84 rokov.

*Vela zdravia, šťastia, lásky,
žiadne starosti a vrásky.
Radosť z vnúčat, z rodiny,
krásne narodeniny!*

- **Livov:** Bernadeta Sidoriaková 85 a Oľga Vančíková 83 rokov.
- **Malcov:** Anna Kačmárová 84 a PaedDr. Jozef Molčan 80 rokov.
- **Medzibrod:** Jolana Dušeková 92 a Paulína Vaníková 82 rokov.
- **Myjava:** Zuzana Boorová 90, Alžbeta Bortelová 80 a Rudolf Náhlik 70 rokov.
- **Modra:** Ladislav Štefko 84 rokov.
- **Michalovce 1:** Zuzana Zubaľová 85, Ing. Daniel Sidor 70, Ladislav Ďurovčík 65 a Viktor Kilian 50 rokov.
- **Michalovce 2:** Irena Macková 85 a Margita Kurucová 70 rokov.
- **Nacina Ves:** Irena Doničová 85 a Serafina Dančevská 65 rokov.
- **Nitra – Horné mesto:** Alžbeta Krištofová 93 a Silvia Turícová 80 rokov.
- **Osádka:** Oldřiška Zvarová 80 rokov.
- **Pezinok:** Alojz Kokoška 91, Ján Beník 89 a Milan Košík 65 rokov.
- **Prievidza pri HBP:** Irena Drobková 91 a Ján Slobodník 75 rokov.
- **Prievidza:** Mária Fabianová 75

- a PhDr. Miroslav Samiec 65 rokov.
- **Poltár:** Helena Žiláková 90, Izabela Miadoková 86 a Jolana Lomenčíková 65 rokov.
- **Prešov – Solivar:** Anna Vacendáková 80 rokov.
- **Pohorelá:** Mária Krešáková 93, Karol Paroš 87 a František Bialik 85 rokov.
- **Partizánska Ľupča:** Želmíra Trnovská a Mária Kolárska 88, Gizela Matulová 85 a Mgr. Pavel Murtin 55 rokov.
- **Palín:** Mária Macková 85 rokov.
- **Petrovce n/Laborcom:** Helena Horváthová 85 rokov.
- **Petrovce:** Anna Peterová 85 rokov.
- **Rimavská Sobota 1:** Marta Kurilová 65 rokov.
- **Rimavská Sobota 2:** Anna Andrášiková 92, Mária Golianová 84, Marta Hlavinová 82 a Drahoslava Hrončeková 60 rokov.
- **Rimavské Brezovo:** Ondrej Kališka 80 rokov.
- **Ružomberok:** Ján Šica 89 rokov.
- **Senica:** Ing. Ján Úkropec 65 rokov.
- **Spišská Nová Ves:** Ján Štepiť 88 rokov.
- **Snina – mesto:** Ján Stebila 85, Milan Danko 65 a Michal Alušik 55 rokov.
- **Skýcov:** Rozália Jenisová 86 rokov.
- **Snakov:** Ing. Ján Bjalko 45 rokov.
- **Sobrance:** Mária Varcholová a Ján Repka 88, Ing. Pavol Džuba 35 rokov.
- **Strážske:** Mariana Fišerová 45 rokov.
- **Špania Dolina:** Matilda Selecká 89, Štefan Klátik a Viliam Trnovský 75, Darina Vidrová a Ján Fábik 70, Anna Slobodníková a Mi-

Ilustr. foto: TASR – F. Iván

- chal Stebila 60, Jozef Dernáč 50 rokov.
- **Tisovec:** Oľga Krankušová a Július Rukavica 89, Ida Kyseľová 87 a Mária Šabláturová 80 rokov.
- **Trenčín 1:** Ľudmila Chovanová 92, Mária Macková 88, Veronika Schlesingerová a Ľudovít Puna 83 rokov.
- **Trenčín 2:** Miluška Tichá 86 a Zuzana Velčková 80 rokov.
- **Trnava 2:** Antónia Valová 81 rokov.
- **Topoľčany 2:** Mária Mikulášová 91, Helena Urbaniková 70 a Ján Herda 65 rokov.
- **Trhovište:** Alžbeta Lešňanská 84 rokov.
- **Tušice:** Anna Meriščáková 85 rokov.
- **Veľké Revištia:** Anna Hudáková 90 rokov.
- **Vinné:** Viktor Kilian 50 rokov.

- **Vojčice:** Zuzana Krišková 91 rokov.
- **Valaská:** Anna Gondová 55 rokov.
- **Vranov n/Topľou 1:** Eva Lompartová a Juraj Kuruc 65 rokov.
- **Vranov n/Topľou 3:** Mária Čechová 85 a Ján Ondek 55 rokov.
- **Závadka n/Hronom:** Pavol Hruška 65 rokov.
- **Zemianske Kostoľany:** Margita Mokošová 60 rokov.
- **Závažná Poruba:** Mária Vongrejová 96 rokov.
- **Zalužice:** Alžbeta Viňanská 83 rokov.
- **Žiar n/Hronom:** Juliana Mečiarová 80 rokov.
- **Žilina 2:** Milan Šedo 86 rokov.
- **ObIV Žilina:** Jozef Greguš 90 a Emil Kovačík 84 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme!

Navždy sme sa rozlúčili

- **Bardejov 3** so 68-ročným Jánom Dorošom.
- **Hanušovce n/Topľou** s 93-ročným Štefanom Sabom.
- **Hermanovce n/Topľou** s 96-ročnou Máriou Palkovou.
- **Chmeľová** s 97-ročným Andrejom Ded'om.
- **Košice pri IS** s 92-ročným Deziderom Druckerom.
- **ObIV Košice** s 90-ročným Petrom Jurčom a 82-ročnou Helenou Harčárovou.
- **Kurov** s 94-ročným Adamom Nagrandom.

- **Livov** s 86-ročným Michalom Švedom.
- **Partizánska Ľupča** s 82-ročným Jozefom Zaťkom.
- **Petrovce** so 100-ročným Jánom Krivákom.
- **Štúrovo** s 83-ročnou Máriou Rovňanikovou.
- **Utekáč** s 93-ročnou Máriou Goldschütterovou.
- **ObIV Žilina** so 107-ročnou Eleonórou Dvoranovou a 92-ročným Pavlom Hrivíkom.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Odišiel bojovník

Neúprosný a nepodplatiteľný zákon prírody, podľa ktorého sa človek rodí, žije a umiera, odviezol z našich radov bývalého vojaka z povolania podplukovníka Rudolfa Baláža, spolubojovníka, spolupracovníka, člena SZPB.

Narodil sa 17. 4. 1928. Už ako šestnásťročný pochopil udalosti doby. Od 29. augusta 1944 do konca októbra 1944 sa zapojil ako dobrovoľník s trnavskou posádkou do SNP. Po dvojtýždňovom pešom a týždennom mínometnom výcviku bol zasadený do bojov na úseku Handlová – Svätý Kríž – Kordíky – Banská Bystrica. Po potlačení Povstania bol začiatkom novembra 1944 zajatý pri Banskej Bystrici. Pri transportovaní sa mu podarilo utiecť a koncom novembra 1944 sa dostal domov. Určitý čas sa skrýval, no neskoršie musel na povinné práce. Po oslobodení Trnavy od 10. apríla do 17. mája 1945 nastúpil strážnu službu – v milícii. Podieľal sa na strá-

žení dôležitých objektov v Trnave ako Cukrovar, Nupod a pod. Prvého septembra 1949 nastúpil do školy dôstojníckeho dorastu v Martine a neskôr vykonával

vojenskú základnú službu v Trebišove. V roku 1952 absolvoval Tankové učilište vo Vyškove, kde bol prijatý za dôstojníka z povolania v hodnosti poručíka. Prvým jeho veliteľským pôsobiskom bol 23. tankosamohybný pluk Pardubice. Ďalšie jeho pôsobenie

na technických funkciách bolo v posádkach Brno, Teplice, Kolín, Vimperk, Vamberk a Chrudim až do augusta 1963. Vrcholom vojenskej kariéry R. Baláža bolo odovzdávanie skúseností mladej generácii, keď v rokoch 1975–1980 vykonával funkciu učiteľa na Vojenskej katedre SVŠT v Bratislave.

Za službu v armáde bol vyznamenaný medailami: „Za službu vlasti“ a „Za zásluhy o obranu vlasti“. Podplukovník Rudolf Baláž bol aktívnym členom SZPB. Ako priamy účastník SNP bol vyznamenaný Pamätnou medailou radu Slovenského národného povstania v roku 1946, pamätnými medailami Slovenského národného povstania k jeho významným výročiam. V roku 2010 dostal pamätnú medailu MO SR „Za účasť v boji proti fašizmu a za oslobodenie vlasti“.

Zostalo nám už len vysloviť mu posledné poďakovanie za prácu pre potreby armády, za čestný a statočný život a za všetko, čo pre vlasť vykonal.

Jozef PETRÁŠ, predseda ObIV SZPB Trnava

Slovenský zväz protifašistických bojovníkov

Kvíz o vojne

V priestoroch ZŠ s materskou školou Sama Vozára v Hrachove sa ešte koncom apríla uskutočnil vedomostný kvíz pri príležitosti 67. výročia víťazstva nad fašizmom. Svoje vedomosti o druhej svetovej vojne a národnooslobodzovacom boji na Slovensku aj v našom regióne preukázali žiaci šiesteho až deviateho ročníka.

Žiaci súťažili v troch trojčlenných družstvách. Súťaže sa zúčastnil aj člen výboru miestnej organizácie SZPB Ján Sihelský, ktorý vecnými cenami odmenil súťažiacich za ich vedomosti. Žiaci Filip Godavec, Adriana Slabeciusová a Lukáš Benda postúpili do oblastnej súťaže, ktorá sa konala 4. mája.

MB

Vojenské počty nechýbali

Ósmy máj sa už po 67-krát v Európe pripomína ako deň konca 2. svetovej vojny a víťazstva nad fašizmom. V Prešove si túto udalosť pripomenuli už 4. mája spomienkovými oslavami, pietnym aktom kladenia vencov pri pamätníku osloboditeľov Červenej armády a pamätníku obetí gestapa. Tentoraz hlavným organizátorom tohto pietneho aktu bol Prešovský samosprávny kraj a Oblastný výbor SZPB v Prešove. Slávnostná a vysoko dôstojná úroveň aktu bola zabezpečená s vojenskými počtami vojakov 2. mb v Prešove, na stôžiaroch viali zástavy Slovenska, Česka, Ruska a Ukrajiny, hrali sa hymny spomínaných štátov a pri slovenskej hymne vojaci

strieli salvu. Vážnosť spomienkových osláv bola zvýraznená účasťou zástupcov veľvyslanectva Ruskej federácie a Ukrajiny na Slovensku. S príhovormi vystúpili podpredseda Prešovského samosprávneho kraja Ján Ragan a podpredseda Oblastného výboru SZPB v Prešove Peter Kasarda. Najpočetnejšiu delegáciu na kladení vencov tradične predstavovali členovia SZPB a vojnoví veteráni. Najviac zarezovala myšlienka Petra Kasardu zvýrazniť miesto a poslanie SZPB v spoločnosti pri oživovaní spomienok a udalostí spojených s bojom za našu slobodu spod fašistického útlaku a na frontoch 2. svetovej vojny.

Oskár ŠÁLKO, Ján KRAJKOVIC

Pietna spomienka

Základná organizácia SZPB v Pohorelej si pripomenula 67. výročie Dňa víťazstva v II. svetovej vojne a porážku fašizmu, ako aj sviatok práce pietnym aktom na námestí pri pomníku padlých. Tejto pietnej spomienky sa zúčastnilo 87 odbojárov a občanov Pohorelej. Po príhovore a privítaní starostom obce Jozefom Kalmanom s prejavom vystúpil predseda ZO Ján Lakanda, v ktorom poukázal aj na to, aby sa hrozné vojnové udalosti pripomínali súčasnej, už povojnovej generácii. Na podujatí sa zúčastnil aj predseda Obl. V SZPB v Brezne a podpredseda ZO Ján Šulej. Na začiatku pietnej slávnosti vystúpili s básňami a piesňami žiaci ZŠ s MŠ v Pohorelej a spevácka skupina Kráľova hoľa pod vedením harmonikára Jozefa Maťúša, tajomníka ZO. Na záver si odbojármi v zasadačej miestnosti v príjemnej atmosfére zaspomínali na tieto ťažké vojnové udalosti a na padlých občanov Pohorelej.

Ján LAKANDA

Poltárčania nezabudli

Mestský výbor SZPB v Poltári v spolupráci s mestom Poltár zorganizoval 7. mája pietne spomienkové stretnutie s odbojármi a občanmi. Stretnutie sa konalo na Námestí oslobodenia. Súčasťou podujatia bol aj pietny akt kladenia vencov k Pamätníku padlých, ktorým si zástupcovia mesta a politických strán uctili pamiatku obetí vojny.

V predvečer výročia oslobodenia sa začala spomienková slávnosť k 67. výročiu ukončenia 2. svetovej vojny a víťazstva nad fašizmom. Po odznení štátnej hymny a básne, ktorú predniesla M. Pribilincová, moderátorka podujatia L. Šálková odovzdala slovo primátorovi mesta Poltár P. Gavalcovi, ktorý pozdravil účastníkov osláv. Nasledoval hlavný prejav tajomníka MsV SZPB v Poltári. Pán Izdinský

v prednesenom referáte priblížil prítomným historické udalosti, príčiny a dôsledky 2. svetovej vojny. Zdôraznil, že porážka fašistického Nemecka bola skutočne historickým víťazstvom, výsledkom hrdinstva miliónov spojeneckých vojakov, najmä bývalého Sovietskeho zväzu, Spojených štátov amerických, Veľkej Británie a mnohých ďalších. Zdôraznil, že aj SNP bolo súčasťou antifašistického vystúpenia. Preto na tento historický fakt zabudnúť nikdy nesmieme. Veď naši ľudia, naši rodičia, sa nezmierili s fašizmom a boli ochotní za svoju vlasť a jej slobodu nasadzovať životy.

Osláv sa zúčastnili i žiaci našich základných škôl, ktorí si spolu so svojimi pedagógmi a prítomnými občanmi mesta pripomenuli túto historickú udalosť.

kam

Žiaci na súťaži Poznaj svoje mesto.

Deň víťazstva nad fašizmom v Prešove.

Foto: MO SR

Oslavy oslobodenia

Organizácie SZPB v Banskej Štiavnici, Kremnici, Novej Bani, Žarnovici a v Žiari nad Hronom si pripomínali 67. výročie ukončenia II. svetovej vojny a víťazstva nad fašizmom. V historickom baníckom meste Banská Štiavnica spomínali účastníci spomienkového zhromaždenia na vznik prvej partizánskej skupiny na strednom Slovensku v oblasti legendárneho Sitna v Štiavnických vrchoch v roku 1942. Spomínali na pomoc

baníkov, ktorí v roku 1945 pomohli vojakom Červenej armády prejsť podzemnou baníckou štôľňou do tyla nemeckých vojsk, spoločným úderom ČA z oboch strán porazili zoskupenie týchto vojsk a pomohli oslobodiť Banskú Štiavnicu a ďalšie obce a mestá stredného Slovenska. V oblasti Žarnovicka a Novobanska si pripomínali pôsobenie viacerých partizánskych brigád, ktoré sa sústreďovali v horských masívoch pohoria Vtáčnik. Spomínali na par-

tizánsku skupinu kpt. Jána Nálepku, Hornonitriansku partizánsku brigádu Bohdana Chmel'nického a partizánsky oddiel pod vedením Jána Zemana, ktorý bol súčasťou partizánskej brigády Za slobodu Slovanov.

V okolí Kremnice v hustých lesoch Kremnického pohoria pôsobil 5. oddiel I. partizánskej brigády M. R. Štefánika. V miestnom kremnickom parku bol obnovený a znovu odhalený pamätník pripomínajúci 170 obetí II. svetovej vojny. Pôvodne

Bojovníkov organizuje rôznorodé aktivity

Foto: JM

Žiaci v Žiari nad Hronom sa starajú o vojnové hroby. Foto: L. Ihradská

Ukážka z oslobodzovacích bojov Lučenca. Foto: Jp

Dôstojné oslavy

Ani dnes nezabúdame na utrpenie vojny. Je to už 67 rokov, kedy si tento významný deň pripomíname položením kytíc a vencov vďaka za ukončenie dní hrôzy. Druhá svetová vojna patrí do kroniky smutných dejín, kedy v bojoch zahynulo veľa nevinných obetí.

Oslavy v Lučenci, organizované MsÚ za aktívnej pomoci OblV SZPB, sa začali 7. mája v kine Apollo prednáškou o 2. svetovej vojne, premietaním filmov s vojnovou tematikou. Pokračovali položením vencov k pamätníku padlých hrdinov na ul. J. Kramára a k pamätníku rumunských hrdinov, ktorí sa veľkou mierou podieľali pri oslobodzovaní Lučenca.

Osmeho mája spomienkový akt pokračoval pri štátnej hymne SR a pochode padlých v podaní dychovej hudby Sobotienka pri pamätníku sovietskych vojakov, ku ktorému predstavitelia mesta s primátorkou A. Pivkovou, zástupcovia SZPB, predseda OblV SZPB J. Petrus a tajomník R. Václavík, ako i politické strany mesta Lučenca, položili kytice a vence vďaka. Vyvrcholením dvojdnovej spomienky na 2. svetovú vojnu boli autentické ukážky oslobodzovacích bojov sovietskej ČA proti Nemcom. Významné májové dni sú pre naše národy mementom pre všetky generácie.

J. PETRUS, predseda OblV SZPB

Starostlivosť o hroby padlých

Oblasťný výbor Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Žiari nad Hronom, zastúpený Jaroslavom Bulkom, a Mesto Žiar nad Hronom, zastúpené Ivanom Černajom, primátorom mesta, v máji 2011 uzavreli dohodu o vzájomnej spolupráci. Jedným z bodov dohody je, že obe strany budú podporovať všetky aktivity, ktoré vedú k údržbe a ochrane hrobov vojakov a partizánov padlých v II. svetovej vojne na území mesta Žiar nad Hronom, pamätníkov, pamätných miest a pamätných tabúl zvyrazňujúcich históriu slovenského národa v jednotlivých historických obdobiach s akcentom na národnooslobodzovací boj a SNP. K tomuto účelu predseda Základnej organizácie SZPB v tomto meste spracoval obsiahly stranový materiál pod názvom „Pamätníky, pamätné a pietne miesta pripomínajúce obdobie II. svetovej vojny na území mesta

Žiar nad Hronom“. Základné školy v meste si vzali patronáty nad pamätníkom Ladislava Exnára, jedného z prvých partizánskych veliteľov na Slovensku, ďalej nad pamätníkom zavraždených 24 Rómov na Partizánskej ulici – Slnecná stráž, nad hrobom partizánov pod Šibeničným vrchom, nad hrobom partizánky Milky Zúbrikovej a hrobmi neznámych partizánov pochovaných na miestnom cintoríne.

Žiaci všetkých troch základných škôl sa tak počas roka budú starať o hroby a niektoré pamätníky pripomínajúce hrôzy II. svetovej vojny. Zároveň si takouto formou uctia hrdinov tejto nezmyselnej apokalypsy a vyjadria vďaka za to, že tri generácie občanov Slovenska nepoznali hrôzy vojny, že dnes môžeme žiť v stabilnej a demokratickej krajine, na ktorú by sme mali byť hrdí.

Lubomír JANČO

predseda ZO SZPB v Žiari nad Hronom

Poznaj svoje mesto

Deviateho mája sa v Centre voľného času v Liptovskom Mikuláši uskutočnila športovo-vedomostná súťaž pod názvom Poznaj svoje mesto. Táto súťaž, aj keď mala dlhoročnú tradíciu, po roku 1989 nastala určitá odmlka. Na iniciatívu ZO SZPB v Liptovskom Mikuláši sa pred piatimi rokmi obnovila a v súťaži sa „bojuje“ o „Putovný pohár ZO SZPB“.

Súťaž je zameraná na poznávanie pamätihodností mesta, ako aj na zvládnutie vedomostí z histórie mesta, SNP a bojov o Liptovský Mikuláš v II. sv. vojne a prírody okolia mesta. Hneď ráno sa šesť družstiev zo Základných škôl v meste zaregistrovalo v CVČ. Potom už čakal pristavený autobus, ktorý zaviezol účastníkov súťaže spolu s pedagógmi na vyvýšeninu Háj – Nicovo, kde stojí pamätník osloboditeľov mesta, ako aj hroby príslušníkov I. československého armádného zboru v ZSSR. Boje o oslobodenie mesta priblížil žiakom vojenský historik Oldřich Vaněk. Potom autobus zamieril do mestskej časti Liptovská Ondrašová, kde stojí pamätník Žiadosti slovenského národa. Trojčlenné družstvá absolvovali cestu mestom, kde sa zastavovali pri pamätníkoch a múzeách a dávali si opečiatkovať účastnícke listy o absolvovaní danej trasy. Zraz bol v CVČ, kde na súťažiacich čakal vedomostný test.

Prvé družstvo si odnieslo Putovný pohár SZPB a vecné ceny, ktoré dostali aj družstvá, ktoré sa umiestnili na druhom a treťom mieste. Ceny pre súťaž venoval Oblasťný výbor SZPB v Liptovskom Mikuláši. Táto súťaž má za úlohu, aby deti spoznávali svoje mesto, jeho históriu, jeho pamätihodnosti. Organizátori kladú dôraz hlavne na to, aby si tieto vedomosti osvojili a zapamätali. Súťažou OblV a ZO SZPB v Liptovskom Mikuláši chce žiakom ZŠ ozrejmiť, čo bol boj proti fašizmu a povstanie slovenského národa proti fašistickým okupantom.

Ján MACHOVIČ

Deň víťazstva v Žiari nad Hronom.

Foto: L. Ihradská

na pamätníku boli osadené mosadzné tabule, kde boli vyryté mená 104 obetí padlých v tejto vojne. Ľudská zloba, ale i chamtivosť, mala za následok, že tieto tabule boli postupne odcudzené a skončili pravdepodobne v zberných surovinách. Oblasťná organizácia v spolupráci so Základnou organizáciou SZPB v Kremnici a s vedením mesta sa rozhodli pamätné tabule obnoviť a mená 104 známych padlých vryť do patinovaných plastických dosiek. I cez veľkú snahu sa nepodarilo zistiť totožnosť ďalších 66 obetí tejto vojny. Tu svoj večný odpočinok našlo 80 obetí

z masových hrobov z okolia Kremnice. Znovuobnovený pamätník odhalil predseda oblastného výboru spoločne s primátorkou mesta.

Štafeta spomienkových zhromaždení bola ukončená 10. mája v sídle oblastnej organizácie v Žiari nad Hronom. Zástupcovia OblV a ZO SZPB spoločne so samosprávou mesta, Obvodným úradom v Žiari nad Hronom, spoločenskými organizáciami a politickými stranami položili vence a kvety k pamätnej tabuli venovanej obetiam II. svetovej vojny. Víťazstvo nad fašizmom si pietnou spomienkou uctili, okrem

členov SZPB, obyvatelia mesta, žiaci a pedagógovia žiarskych základných škôl. S kultúrnym programom vystúpila 25-členná spevácka skupina Jednoty dôchodcov Slovenska „Dôchodcovia – optimisti“ zo Žiaru nad Hronom. Starší členovia SZPB oceňujú, že už druhý rok sa darí naplniť dohodu medzi Mestom Žiar nad Hronom a Oblasťným výborom SZPB, ktorá okrem iných vecí rieši otázku účasti žiakov na všetkých spomienkových zhromaždeniach, ktoré organizuje OblV SZPB.

Jaroslav Bulko

predseda OblV SZPB v Žiari nad Hronom

História a súčasnosť

Krymský polostrov (26 200 km²) je obklopený Čiernym a Azovským morom a s európskou pevninou je spojený úzkou osemkilometrovou Perekopskou šíjou. Jeho centrom je Simferopol'. Najviac osídlené je južné pobrežie s príjemným čiernomorským podnebí. Môžete si ho prehliadnúť vlakom od Feodosije po Sevastopol', autom alebo loďou po Čiernom

vpáde na Krym sa stal chanát tureckým vazalom. Chánovia podnikali lúpežné výpravy do susedných oblastí. V roku 1521 obsadili krymsko-kazaňské vojská Moskvu, ale nepochodili. V rokoch 1558–1583 Tatári organizovali 21 výprav na Rus. V roku 1648 uzavrel krymský chán spojeneckú zmluvu s Bohdanom Chmeľnickým, ale ten často zrádzal.

Ruska. Počas 2. svetovej vojny v rokoch 1941–1944 bol Krym okupovaný nacistickým Nemeckom. Po roku 1945 bola celá oblasť reorganizovaná a v roku 1954 sa stala súčasťou Ukrajinskej SSR (pri 300. výročí zjednotenia Ukrajiny s Ruskom). Vo februári 1991 bola na základe referenda vytvorená Autonómna republika Krym a o niekoľko mesiacov neskôr sa stala súčasťou nezávislej Ukrajiny.

Prezrel som si oblasť Krymu a usadil sa načas v Gurzufu.

V jeho blízkosti pod Medved'ou horou bol v roku 1925 vybudovaný Všetvzývový pioniersky tábor Artek. S maliarom Michailom Abdurachmanovom z Dušanbe nás tam vítali ako svojich. Veľa našich detí tam pobudlo a prežilo so svojimi rovesníkmi nezabudnuteľné

chvilky. Zavítal som aj do paláca Livadija, kde sa v roku 1945 zišli Stalin, Roosevelt a Churchill, aby sa dohodli na rozdelení sfér vplyvu po definitívnej porážke fašistického Nemecka.

História a súčasnosť sú spojené nádoby, ktoré sa nedajú od seba oddeliť. Nejde to ani násilím. Preto je potrebné, aby sa mierové spolunažívanie krajín bez rozdielu prehlbovalo a hľadali sa cesty porozumenia. Každý človek má predsa právo nielen na život, ale aj na také podmienky, ktoré mu zaručia perspektívne žiť a tvoriť.

GUSTÁV STOPKA

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Medvedia hora.

Foto: gs

mori cez Aluštu až po Alupku. V liečebných kúpeľoch a sanatóriách v Jalte, Livadiji, Feodosiji a Alušte sa liečia choroby dýchacích a zažívacích ciest, čo aj v minulom storočí využívali osobnosti kultúry a umenia i zahraniční záujemcovia. Krásu polostrova zvyčajne kľukaté riečky Čornaja, Bal'bek, Kača, Al'ma a Salgir, pri ktorej je vybudovaná Simferopol'ská vodná nádrž.

Z histórie je známe, že po rozpade Zlatej hordy v roku 1443 bol Devlatom Hadži Girejom založený Krymský chanát, ktorého podporovalo Litovské veľkokniežatstvo. Po tureckom

Ruské vojská v rokoch 1687–1689 podnikli neúspešné ťaženia proti Krymskému chanátu (tzv. krymské pochody). Až po porážke v rusko-tureckej vojne 1768–1774 uznalo Turecko nezávislosť Krymského chanátu pod ruským protektorátom. V roku 1783 bol pripojený k ruskému impériu.

Po októbrovej revolúcii 1917 bola na Kryme utvorená Tavrijská sovietska republika (21. marca 1918). Avšak po nemecko-francúzskej okupácii ovládli Krym až do novembra 1920 bielogvardejci. 18. októbra 1921 bola založená Krymská autonómna republika ako súčasť

HISTORICKÝ KALENDÁR

28. mája

1940 – Začala sa evakuácia porazených britských, francúzskych a belgických jednotiek (asi 338 000 vojakov) z oblasti prístavného mesta Dunkerque v severnom Francúzsku.

31. mája

1918 – V Pittsburghu (USA) bola podpísaná tzv. Pittsburská dohoda o vytvorení spoločného štátu Slovákov a Čechov.

2. júna

1948 – V Nemecku popravili osobného lekára Adolfa Hitlera Karla Brandta.

3. júna

1914 – Vo Washingtone (USA) predviedol vynálezca Štefan Banič verejnosti, zástupcom patentového úradu a letectva USA padák vlastnej konštrukcie a bezpečne s ním zoskočil zo strechy 15-poschodovej budovy.

4. júna

1944 – Spojenecká vojská obsadili Rím.

5. júna

1997 – Zomrel v Bratislave herec, spevák, moderátor a kabaretiér Ivan Krajíček. Narodil sa 24. 5. 1940.

6. júna

1944 – Začala sa operácia Overlord – vyloďenie spojencov v Normandii. Tento deň vošiel do histórie aj ako Deň D.

7. júna

1942 – Pri Midwayských ostrovoch sa skončila bitka prvou veľkou porážkou Japonska, pri ktorej boli potopené všetky štyri japonské lietadlové lode.

8. júna

1600 – Lekár slovenského pôvodu Ján Jesenský uskutočnil v Prahe prvú verejnú pitvu ľudského tela v Čechách.

Zdroj: TASR

Narodeniny nákupných vozíkov

V americkom meste Oklahoma City začali návštevníci supermarketov ako vôbec prví na svete používať nákupné vozíky. Stalo sa to pred 75 rokmi, 4. júna 1937. Sylvan Goldman, majiteľ obchodnej siete Humpty Dumpty v Oklahoma City, raz večer dumal nad tým, ako umožniť zákazníkovi nakupovať viac a viac tovaru. Kapacita nákupných košov bola totiž obmedzená ich fyzickou dispozíciou. Nikto sa nechcel ťahať s ťažkým nákupom. Náhle ho údajne „osvietilo“, že nákupné koše by sa mohli umiestniť na konštrukciu s kolieskami. Za pomoci svojho mladého zamestnanca zmontoval prototyp nákupného vozíka. Ako základ poslúžila stolička. Na jej nohy namontovali kolieska a na mieste sedadla sa ocitol drôtený kôš podobný bol aj v dolnej časti vynálezu. Nákupný vozík bol hotový v priebehu niekoľkých mesiacov. A v ten pamätný deň, 4. júna 1937, Sylvan Goldman uverejnil inzerát s obrázkom zákazníčky zápasiacej s ťažkým košíkom. Nápis „Novinka – senzácia. Nikdy viac ťažké koše na nosenie“, lákal klientov do obchodu vyskúšať novinku – nákupný vozík s dvoma košmi, do ktorých sa zmestil veľký nákup.

TASR

pomoc: STANK, POTZ, DUÁL	3. časť tajničky	meno Zátopka	berilium	obyvatelka Oravy	ž. meno	slovko úcty v Ázii	osobné zámeno	odvážne	2. časť tajničky	možno, pravdepodobne	patriace Néne	veľký kus ľadu
azda, hádam							bývalý politik SDL (MO)					
svetadiel							druh látky (sveter)					
rob ihlou			čistiaci prášok				minulosť					
patriaca Aloví			stredová priamka				nemecká predpona					
						chotár role				skratka ihlanu		
						dvojné číslo				je, po nemecky		
									V			
názov písmena			tromfy v kartách							lesná stráž		koleso, kruh
			anglická miera							aj		obilnina
papagáje							otec (famil.)					
			charakter krajiny				osten					
uväzoval (snopy)							ihličnan				okresný výbor	
							uhas si smäd				podm. spojka	
okružná dráha (bežecká)							preseklo					
česká dedina (Břeclav)							skratka inžiniera				drozd, po česky	

Správne vylúštenie tajničky z č. 10 znie: **Aktivita ZPB vždy bránila idey SNP.** Knihu posielame **Alene Širokej do Púchova.**

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.

BOJOVNÍK
Dvojtyždenník antifasistov

Vydáva Slovenský zväz protifašistických bojovníkov • Šéfredaktorka Mgr. Lucia Illanitzová, tel. 57 20 37 34, e-mail sefredaktor@szpb.sk • Internet: http://www.szpb.sk, e-mail sekretariat@szpb.sk, redakcia: zlata.haringova@szpb.sk, fax 52 92 65 22 • Redakcia: Štúrova 8, 815 72 Bratislava • Neobjednané rukopisy a fotografie sa nevracajú • Vychádza dvojtyždenné, cena jedného čísla 0,44 € • Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty • Objednávky do zahraničia vybavuje Slovenská pošta, a.s., Stredisko predplatného tlače, Námestie slobody 27, 810 05 Bratislava, e-mail: zahranicna.tlac@sposta.sk • Predaj v novinových stánkoch zabezpečuje MEDIAPRINT-KAPA, Pressegrosso, a.s., Vajnorská 137, 831 04 Bratislava • Tlač: DOLIS, s.r.o., Dostojevského rad 1, 811 09 Bratislava. Ročník XXXVI (LVII) • Podávanie novinových zásielok povolené Riaditeľom pošt pod č. 2606/93 zo dňa 27. 7. 1993 a RPR poštou Ba 12 z 15. 12. 1993 pod č. 191/93 • Index č. 49 036, ISSN 0323-2018 • Evidenčné číslo: EV 204/08

ZRNKÁ HUMORU

– Čo by si robil, keby na tvoju ženu skočil tiger?

– Neplietol by som sa do toho. Keď sám začal, nech sa aj sám bráni.

* * *

Zhovárajú sa Fero a Mišo. Fero vraví:

– Ráno som išiel po ulici, a tu, z ničoho nič, ma zasiahla plechovka rovno do hlavy.

– A čo v nej bolo?

– Nič.

– A v plechovke?

* * *

Prebiehajú záverečné skúšky v autoškole. Komisia sa pýta mladého muža:

– Môžete nám popísať činnosť motora?

– Áno, ale môžem to aj vlastnými slovami?

– Samozrejme!

– Brmm, brmm, brmm...

Zdroj: Internet

Tuniakový šalát

Potrebujeme: 1 balík šalátovej zmesi, 1 konzervu tuniaka v oleji, 1 žltú papriku, 1 konzervu kukurice (250 g), 150 g tvrdého syra (Eidam), 4 vajcia, 2 paradajky, 2 PL plnotučnej horčice, štipku soli.

Ako na to: Šalátovú zmes umyjeme a natrháme nadrobno a vložíme do väčšej šalátovej misy. Do misy pridáme na kocky pokrúpanú papriku a syr, potom scedenú kukuricu.

Z tuniaka zlejeme olej do malej misy a tuniaka pridáme do šalátu. V miske dobre vymiešame olej s horčicou a osolíme. Všetko zmiešame a prelejeme horčicovým nálevom. Vajcia uvaríme natvrdo, ošúpe a nakrájame na kolieska a paradajky na osminky. Šalát ozdobíme s vajcami a paradajkami. Podávame s čiernym pečivom. Zdroj: Internet